

SAVA
OSIGURUVANJE

ГОДИШЕН ИЗВЕШТАЈ ЗА
РАБОТЕЊЕТО ЗА 2019 ГОДИНА
НА САВА ОСИГУРУВАЊЕ АД
СКОПЈЕ

Содржина:

ОБРАЌАЊЕ НА УПРАВАТА	4
I. ИЗВЕШТАЈ ЗА УПРАВАТА НА ДРУШТВОТО	5
1 ПОДАТОЦИ ЗА ЧЛЕНОВИТЕ НА ОДБОР НА ДИРЕКТОРИ	6
2 РАКОВОДНИ ЛИЦА	9
II. ДОСЕГАШЕН И ИДЕН РАЗВОЈ НА ДРУШТВОТО	10
1 ИСТОРИЈА НА ДРУШТВОТО	11
1.1 Најважни настани на Друштвото	11
1.2 Најважни настани во 2019 година	12
2 РАЗВОЈ ВО 2019 И ОЧЕКУВАН РАЗВОЈ ВО 2020	13
2.1 Визија, мисија и вредности.....	13
2.2 Профил на Друштвото.....	13
2.3 Дејност на Друштвото	14
2.4 Позначајни случувања за 2019 година	16
2.5 Развој во 2019	17
2.6 Очекуван иден развој во 2019	17
2.7 Опис на главните опасности и несигурности со кои се соочуваше Друштвото	18
3 КОРПОРАТИВНО УПРАВУВАЊЕ	19
3.1 Стретешки насоки на Друштвото	19
3.2 Исполнување на деловните цели	20
3.3 Овластени ревизори	21
3.4 Материјални фактори на ризик	21
3.5 Зделки со заинтересирана страна	23
3.6 Големи зделки.....	24
3.7 Измени во основната главнина и во резултатите за извештајниот период	24
3.8 Промена во сопственичката структура	24
3.9 Акционерски капитал и сопственичка структура	24
3.10 Организациона шема	26
3.11 Подружници на Друштвото	27
3.12 Податоци за продажната мрежа.....	30

4	ОПИС НА СОСТОЈБАТА ВО СТОПАНСТВОТО	31
4.1	Макроекономски движења во 2019 и очекувања во 2020	31
4.2	Осигурителен пазар	35
III.	АНАЛИЗА НА РАБОТЕЊЕТО НА ДРУШТВОТО	39
1	КЛУЧНИТЕ ИНДИКАТОРИ НА РАБОТЕЊЕТО НА ДРУШТВОТО	40
1.1	Најважни финансиски показатели за 2019 година.....	40
2	ПРЕМИЈА.....	41
2.1	Број на склучени договори за осигурување	41
2.2	Полисирана премија	42
2.2.1	Бруто полисирана премија по класи на осигурување	42
2.2.2	Структура на бруто полисирана премија.....	43
2.2.3	Полисирана премија по дистрибуциски канали	44
3	ШТЕТИ.....	46
3.1	Број на ликвидирани штети	46
3.2	Износ на ликвидирани штети	47
3.2.1	Ликвидирани штети по класи на осигурување.....	47
3.2.2	Структура на штети.....	48
3.2.3	Ликвидирани штети по дистрибуциски канали	49
3.2.4	Штети / премија (loss ratio)	50
4	РЕЗЕРВИРАНИ ШТЕТИ.....	51
4.1	Број на резервирани штети.....	51
4.2	Износ на резервирани штети.....	52
4.2.1	Бруто резервирани штети	52
4.2.2	Структура на бруто резервирани штети	52
5	РЕОСИГУРУВАЊЕ.....	53
6	ТЕХНИЧКИ РЕЗЕРВИ.....	55
6.1	Бруто технички резерви.....	55
6.1.1	Бруто технички резервации по класи на осигурување	55
6.1.2	Структура на бруто технички резервации	56
6.2	Нето технички резерви	56

6.2.1	Нето технички резервации по класи на осигурување	56
6.2.2	Структура на нето технички резервации	58
7	ФИНАНСИСКИ РЕЗУЛТАТ	59
7.1	Резултат од работењето.....	59
8	ФИНАНСИСКА ПОЛОЖБА	60
8.1	Актива и пасива	60
8.2	Капитал и резерви.....	61
IV.	ОСТАНАТИ ПОДАТОЦИ ЗНАЧАЈНИ ЗА РАБОТЕЊЕТО	62
1	УПРАВУВАЊЕ СО ЧОВЕЧКИ РЕСУРСИ	63
1.1	Стратешки насоки од областа на управување со човечки ресурси	63
1.2	Клучни активности од областа на управување со кадри во 2019 година.....	63
1.3	Вработување и структура на вработени	64
1.3.1	Вкупен број на вработени во Друштвото.....	64
1.3.2	Број на вработени во Друштвото врз основа на типот на вработеност (скратено/полно работно време)	66
1.3.3	Вработени во Друштвото врз основа на степенот на образование	66
1.3.4	Вработени во Друштвото врз основа на возраст	66
1.3.5	Вработени во Друштвото врз основа на пол	67
2	ИНФОРМАТИЧКА ТЕХНОЛОГИЈА	67

1 ОБРАЌАЊЕ НА УПРАВАТА

Почитувани акционери, деловни партнери, соработници и пријатели,

Овогодинешново обраќање до сите вас го започнуваме со искрено задоволство, горди на досегашните успеси и достигнувања, и со надеж за остварување на уште повисоки цели во иднина.

Во изминатава година, работевме како секогаш - со многу посветеност, стручност и слух за потребите на нашите клиенти. Тоа се гледа и во финансиските резултати, односно Сава осигурување а.д. Скопје ја заврши 2019 година со позитивен финансиски резултат во износ од 15.445.785 денари пред одданочување. Уште еднаш ја утврдивме стабилната позиција и оценката за добар рејтинг на македонскиот осигурителен пазар. Во услови на тешка конкуренција, кој оваа година заклучно со третиот квартал порасна во делот на неживотното осигурување за 6,2%, Сава успеа да порасне во истиот период во своето портфолио со значајни 10,1%. Сето ова е резултат на успешниот тим кој работи во нашата компанија, резултат на нашите стратешки определби и иновативните активности и проекти кои Сава ги воведува веќе неколку години наназад.

Покрај бројките, би сакале да се осврнеме на неколку значајни работи кои што со задоволство и гордост ги нагласуваме во секоја можна ситуација.

Преку нашата секојдневната работа и комуникација, преку иновативните решенија за нашите клиенти, со креирање на осигурувања по мерка, со брзата и коректна исплата на штети, нашите осигуреници и деловни соработници во нас препознаваат сериозен и стабилен партнер, со висока корпоративна култура заснована на транспарентно и тимско работење. Зад сите овие процеси стои професионален, одлично организиран и посветен тим од повеќе од 200 вработени; моќна мрежа од продажни канали, подружници и агенти, онлајн продажба, банкоосигурување; сопствена станица за технички преглед, сопствен 24/7 контакт-центар и сопствен асистентски центар за организација и координација на помош.

Годината помина во знакот на имплементирање на уште еден нов продукт, во кој Сава повтороно е предводник на пазарот. Тоа е продуктот Осигурување на побарувања. Долго и внимателно го следевме нашиот и регионалниот пазар за да оформиме и обезбедиме најквалитетно можно покритие.

Остануваме лидери на пазарот со проектот за банкоосигурување, кој продолжува успешно да функционира и расте.

Исто така, ја проширивме соработката во делот на Гаранциско осигурување со Нептун во делот на мобилна и техничка опрема.

Во семејството на нашата групација Сава Ре - Сава пензискиот фонд претставува поле за одлична можност за нови развојни перспективи, па така нашите две куќи склучија стратешки договор за соработка со кој членовите на фондот, како и сите заинтересирани, можат да побараат овластен агент за пензиско осигурување и во подружниците на САВА осигурување а.д. Скопје.

Оваа година отворивме уште една станица за технички преглед во Брвеница, и со тоа ја проширивме нашата дејност во делот на технички станици преку нашата сестринска компанија Сава Стејшн.

Постигнавме општествено одговорното однесување да биде вкоренето во работната етика на нашиот колектив. Продолжија редовните активности и проекти поврзани со грижа за околината во која живееме и работиме: преку поддршка на маргинализирани групи, еднородителски семејства, крводарителски акции, спонзорирања во спортот, со вклучувања во активности за заштита и разубавување на природата...а во исто време ја потврдуваме својата улога на позитивен пример во бизнис заедницата.

Искрено,

Генерален директор

Ило Ристовски,

Извршен директор

Мелита Гузуловска,

1. ИЗВЕШТАЈ ЗА УПРАВАТА НА ДРУШТВОТО

2 ПОДАТОЦИ ЗА ЧЛЕНОВИТЕ НА ОДБОР НА ДИРЕКТОРИ

Одборот на Директори го сочинуваат седум членови во следниот состав:

ИЛО РИСТОВСКИ, дипломиран електротехнички инженер, извршен член на Одборот на директори на Друштвото, роден на 26.04.1969 година во Велес, Р.Северна Македонија, пол машки, државјанство: македонско, датум на првично именување 24.07.2017 година од страна на Одборот на директори на Друштвото со дадена согласност за негово именување од страна на Агенцијата за супервизија на осигурување на ден 14.09.2017 година и продолжена на ден 31.10.2018 година, вработен во САВА осигурување, а.д. Скопје на работно место Генерален директор, дејност: неживотно осигурување, не членува во органи на управување и надзорни органи во други правни лица.

МЕЛИТА ГУГУЛОВСКА, дипломиран градежен инженер, извршен член на Одборот на директори на Друштвото, родена на 20.11.1966 година во Скопје, Р.Северна Македонија, пол женски, државјанство: македонско, датум на првично именување 24.07.2017 година од страна на Одборот на директори на Друштвото, со дадена согласност за негово именување од страна на Агенцијата за супервизија на осигурување на ден 14.09.2017 година и продолжена на ден 31.10.2018 година, вработена во САВА осигурување, а.д. Скопје на работно место Извршен директор, дејност: неживотно осигурување, не членува во органи на управување и надзорни органи во други правни лица.

Бруто годишниот надоместок на извршните членови на Одборот на директори на Друштвото за 2019 година по основ на плата и други права кои им следуваат според Менаџерските договори изнесува вкупно 15.461.880 денари.

РОК МОЉК, дипломиран економист, претседател и неизвршен член на Одборот на директори на Друштвото, роден на 20.04.1968 година во Постојна, Република Словенија, машки пол, без индивидуален надоместок за членување во Одборот на директори на САВА осигурување, Државјанство: словенечко, датум на првично именување: 08.02.2012 година со Одлука на Собранието на акционери на Друштвото со постоен мандат до 05.09.2020 година, член на Управата на Заваровалница САВА д.д., Република Словенија и член на надзорните органи на Illyria Kompania e Sigurimeve sh.a. и Illyria Life Kompania e Sigurimit të Jëtës, sh.a. – Косово. Вработен во Заваровалница САВА, д.д. од Марибор, Р.Словенија, дејност: осигурување, на работно место член на Управа.

МИЛАН ВИРШЕК, дипломиран правник, неизвршен член на Одборот на директори на Друштвото, роден на 05.11.1968 година во Љубљана, Република Словенија, пол машки, без индивидуален надоместок за членување во Одборот на директори на САВА осигурување, Државјанство: словенечко, датум на првично именување: 25.03.2010 година со Одлука на Собранието на акционери на Друштвото со постоен мандат до 05.09.2020 година, член во надзорните органи на Заваровалница САВА д.д., Република Словенија, САВА Монтенегро а.д. Подгорица - Црна Гора и Illyria Kompania e Sigurimeve sh.a., Приштина - Косово. Вработен во Позаваровалница САВА, д.д. од Љубљана, Р.Словенија, дејност: реосигурување, на работно место Директор на областа за надзор во Секторот за поддршка на Групацијата – надзор на неживотно осигурување и развој.

ПЕТЕР СКВАРЧА, М-р за европски интеграции (дипломиран политиколог), неизвршен член на Одборот на директори, роден на 01.02.1975 година во Крањ, Република Словенија, машки пол, Државјанство: словенечко, датум на првично именување: 22.11.2011 година со Одлука на Собранието на акционери на Друштвото со постоен мандат до 05.09.2020 година, овластено лице на Управата на Позаваровалница Сава д.д. Љубљана, дејност: неживотно осигурување. Тој не членуваше во органи на управување и надзорни органи во други правни лица. Вработен во Позаваровалница САВА, д.д. од Љубљана, Р.Словенија, дејност: реосигурување.

НЕНАД ЈОВАНОВИЌ, Дипломиран машински инженер, неизвршен и независен член на Одборот на директори на Друштвото, роден на 21.06.1966 година во Љубљана, Република Словенија, машки пол, со индивидуален квартален надоместок за членување во Одборот на директори на САВА осигурување во износ од 550 ЕУР во денарска противвредност, државјанство: Р.Северна Македонија/Р.Словенија, датум на првично именување: 02.04.2019 година со Одлука на Собранието на акционери на Друштвото со постоен мандат до 05.09.2020 година. Тој е вработен како Генерален секретар на Одборот на оснивачи на Друштвото ЕКОН ЕЛЕКТРОН.

САШО ТОНЕВСКИ, М-р за управување со цивилно воздухопловство (дипломиран политиколог), неизвршен и независен член на Одборот на директори на Друштвото, роден на 07.06.1971 година во Скопје, Република Македонија, пол машки, со индивидуален квартален надоместок за членување во Одборот на директори на САВА осигурување во износ од 500 ЕУР во

денарска противвредност, државјанство: Р. Македонија, датум на првично именување: 27.12.2019 година со Одлука на Собранието на акционери на Друштвото со постоеен мандат до 05.09.2020 година. Тој е вработен и Управител на ТД Делфино Рент а Кар Дооел и ТД Делфино Травел Агенци Дооел.

3 РАКОВОДНИ ЛИЦА

- Сектор за продажба, Кристиан Лешков, директор;
- Сектор за развој и преземање на ризици, Елена Петровска, директор;
- Сектор за штети (проценка и ликвидација);
- Сектор за финансии и сметководство, Мирче Маринковиќ, директор;
- Сектор за општи и правни работи;
- Самостојна служба за внатрешна ревизија, Наташа Џидрова, раководител;
- Самостојна служба за контролинг, Билјана Аргир, раководител;
- Самостојна служба за наплата на побарувања, Јасмина Џартова, раководител;
- Самостојна служба за актуарски работи, Владимир Стојаноски, раководител;
- Самостојна служба за ИТ, Александар Михајлоски, раководител;
- Самостојна служба за управување со ризици.

ДОСЕГАШЕН И ИДЕН РАЗВОЈ НА ДРУШТВОТО

1 ИСТОРИЈА НА ДРУШТВОТО

1.1 НАЈВАЖНИ НАСТАНИ НА ДРУШТВОТО

Година	Најважни настани
1993	САВА осигурување, а.д. Скопје е основано како а.д. за осигурување ТАБАК – Скопје, на основачкото собрание одржано на 24.12.1993 година, со почетен капитал од 1 милион германски марки или 1000 обични акции со вредност од 1.000 ДЕМ по акција. После успешно спроведената втора емисија на акции, во текот на 1994 и 1995 година обезбеден е дополнителен капитал, со што вкупната главнина изнесувала 2.530.000 ДЕМ или 1.265.000 ЕУР. Со резервирање на 66,9% од остварената добивка во 2001 година и преку издавање на трета емисија на акции во 2002 година, акционерскиот капитал е зголемен за 3.010 акции, или за дополнителни 1.505.000 ЕУР.
2006	Во 2006 година сопственичката структура била распределена на 21 акционер, а 10 од нив контролирале 81% од вкупниот број на акции.
2007	Во почетокот на 2007 година SAVA RE Љубљана го откупила мнозинскиот пакет на акции, а во Ноември 2007 година Друштвото го промени името во Акционерско Друштво за осигурување САВА ТАБАК.
2008	Во Јануари 2008 година извршена е четвртата емисија на акции во износ од 230.000 ЕУР, со која се емитирани 460 обични акции, со цел усогласување со новите измени и дополнувања на Законот за супервизија на осигурувањето. Со овие измени основачкиот капитал на Друштвото изнесува 3.000.000 ЕУР.
2011	На 10-ти Ноември 2011 година Друштвото се ребрендираше и го промени своето име во САВА осигурување а.д. Скопје. Со тоа Друштвото се унифицираше во својот корпоративен идентитет и лого со останатите придружни друштва на групацијата Сава Ре.
2013	Во август 2013 година Групацијата САВА РЕ стана сопственик на 100% од осигурителната компанија Заваровалница Марибор (Zavarovalnica Maribor) од Словенија, со што доживеа значајна трансформација и стана втората по големина осигурителна групација во регионот. Ова претставува остварување на важна стратешка цел – да се зацврсти позицијата на развиениот осигурителен пазар и да се воспостави бизнис модел кој е добро избалансиран во однос на локалните и светските трендови на осигурителниот пазар. Тоа се двата сегменти по кои групацијата ќе го очекува и најголемиот прилив, главно поради растот на премиите на осигурителниот пазар на Западен Балкан – чиј потенцијал е токму во неговата недоволна развиеност, а кој треба да обезбеди зајакнување на групацијата и поддршка на нејзината политика за дивиденда.
2014	На 22.12.2014 како целосна инвестиција на Друштвото беше основана станицата за технички преглед Сава Стејшн, која е уште една успешна приказна за словенечко-македонското партнерство и економска соработка. Сава Стејшн е нова членка на групацијата Сава Ре и проект на Сава осигурување а.д. Скопје. Станицата отпочна со работа во 2015 година со првичните резултати веќе ја зацврсти одличната позиционираност на Сава осигурување на македонскиот осигурителен пазар, но дава свој придонес во економскиот развој на општина Илинден, каде е лоцирана.
2015	Со вклучувањето на новата членка Заваровалница Марибор, групацијата од 2015 година планира значителен пораст на премијата и тоа, главно, на осигурителните пазари надвор од Словенија. Впрочем, главните цели на групацијата во наредните три години ќе бидат интеграцијата на осигурителниот пазар во Словенија и растот надвор од нејзините граници, поради што Сава Ре ќе биде во потрага по нови развојни можности во регионот.
2016	Во процесот на спојување на четири друштва за осигурување (Заваровалница Марибор, Заваровалница Тилија, Велебит осигурување и Велебит Животно осигурување), сите членови на групата Сава Ре се здружија и се формира нова осигурителна компанија под името Заваровалница Сава, д.д.
2017	На 24.07.2017 година, Собранието на акционери на Друштвото изгласа измени на Статутот на Друштвото, со кои бројот на членови на Одборот на директори на Друштвото се зголеми од постоечките 5 на 7 члена, од кои 3 извршни членови, 3 неизвршни и 1 неизвршен и независен член. На ден 12.12.2017 година Сава Ре д.д. Љубљана потпиша договор за купување на 100% од акциите на НЛБ Нов пензиски фонд АД Скопје. Матичната куќа на САВА осигурување а.д. Скопје инвестира во развој на пензиското осигурување како дел од групациската стратегија.

2018	Во март 2018 година, матичната куќа на Групација - Сава Ре д.д. ја доби согласноста од Македонската агенција за супервизија на капитално финансирано пензиско осигурување (МАПАС), како и сите останати одобренија од надлежните институции за аквизиција на компанијата НЛБ Нов пензиски фонд АД Скопје. Со тоа се исполнети сите потребни услови за остварување на купопродажниот договор од 12 декември 2017 година. На 13 март 2018 година со купување на Македонска берза, Сава Ре д.д. Љубљана се стекна со 21200 акции, односно 100% од акционерскиот капитал во НЛБ Нов пензиски фонд АД Скопје. Со влегувањето на пазарот за пензиско осигурување во Република Македонија Сава Ре д.д. ја оствари својата стратегија за проширување на дејноста и зацврстување на својата позиција во Западен Балкан. Македонските членки на групацијата Сава Ре - Сава осигурување а.д. Скопје и Сава пензиско друштво а.д. Скопје склучија важен стратешки договор за соработка во делот на вршењето на работи на маркетинг на пензиски фондови во продажната мрежа на Сава осигурување а.д. Скопје.
2019	Во мај 2019 година Групацијата чија членка е САВА осигурување а.д. Скопје - брендот Сава Ре го замени со Sava Insurance Group на англиски јазик. На 53-тата седница на вонредно Собрание на акционери одржана на ден 03.01.2019 год. е донесена Одлука за измени и дополнувања на Статутот на САВА осигурување, а.д. Скопје. Овие измени и дополнувања на Статутот на САВА осигурување, а.д. Скопје се изготвени со цел воведување нова класа - осигурување на кредити. На Годишното Собрание на акционери на Друштвото 54-та седница одржана на ден 02.04.2019 година, Собранието донесе Одлука за измени на Статутот на САВА осигурување, а.д. Скопје. Со овие измени на Статутот се врши промена односно зголемување на бројот на членови на Одборот на директори на Друштвото. Потоа, се усогласува Статутот со корпоративните барања на Групацијата во која Друштвото е членка. Во целиот текст на Статутот се вршат измени со цел поедноставување на содржината на Статутот на препорака на внатрешната ревизија на Друштвото, а во согласност со локалните законски и подзаконски прописи. Покрај наведеното, во целиот текст на Статутот се врши усогласување со Уставните амандмани со кои се изврши промена на Уставното име на државата. Исто така на 56-тата седница на вонредно Собрание на акционери на Друштвото, одржана на 27.12.2019 година, Собранието на Друштвото донесе Одлука за измени и дополнувања на Статутот на САВА осигурување, а.д. Скопје. Овие измени и дополнувања на Статутот на САВА осигурување, а.д. Скопје се изготвени со цел намалување на бројот на извршни членови на Одборот на директори од постоечките 3 (три) извршни членови на 2 (два) членови, со кое намалување вкупниот број на членови на Одборот на директори од постоечките 8 (осум) членови се намалува на 7 (седум) членови. Намалувањето на бројот на извршни членови е како резултат на оставка на еден од извршните членови на Одборот на директори.

1.2 НАЈВАЖНИ НАСТАНИ ВО 2019 ГОДИНА

МАРТ	МАЈ	ДЕКЕМВРИ
Одлични достигнувања на групацијата „Сава Ре“ во 2018 година, Нов раст на профитот на Сава Ре – објавени неревидираните финансиски резултати за 2018	- Нашата групација има ново име - Sava Insurance Group - Сава осигурување е дел од манифестацијата „Денови на финансиска писменост“	- Sava Insurance Group со пораст на премијата и остварени цели за првите девет месеци од 2019 година, Објавени резултатите од јануари до септември 2019: деветте месеци од годината ги обележа висок раст на премијата и резултати според очекувањата - Осигурување на мобилна и техничка опрема - „Осигурени производи, сигурно купување!“

2 РАЗВОЈ ВО 2019 И ОЧЕКУВАН РАЗВОЈ ВО 2020

2.1 ВИЗИЈА, МИСИЈА И ВРЕДНОСТИ

 МИСИЈА	• Обезбедуваме континуитет во сигурноста, ги следиме во чекор сите новитети и потреби на осигурителниот пазар, се со цел поуспешно и поефикасно работење на Друштвото.	 ВИЗИЈА	• Да бидеме осигурително друштво кое на домашниот пазар ќе го препознаваат како сериозен партнер кој нуди услуги со највисок квалитет и сигурност.	 ВРЕДНОСТИ	• Ние сме посветени кон клиентите, иновативни, професионални и етични, ние сме успешни во работењето, одговорни кон околината, ние имаме приврзани и задоволни вработени и заедно го градиме угледот на Друштвото.
--	--	--	--	---	--

2.2 ПРОФИЛ НА ДРУШТВОТО

САВА осигурување а.д. со седиште во Скопје е подредено друштво на Позаваровалница САВА д.д Љубљана, која има доминантно учество од 92,57% во неговиот акционерски капитал.

Име:	САВА осигурување, а.д. Скопје
Седиште:	Ул. Загребска бр.28 А, 1000 Скопје
Телефон:	+389 (2) 5101 500
Телефакс:	+389 (2) 5101 502
Web страна:	www.sava.mk
Матичен број:	4778529
Основна дејност:	Неживотно осигурување
Година на основање:	1993
Основен капитал:	234.072.672 МКД (3.805.905 ЕУР)
Број на обични акции	18.326
Удел во капиталот:	Позаваровалница Сава, д. д. Љубљана: 92,57%

Органи на управување:	
Генерален директор:	<i>Ило Ристовски</i>
Извршен директор:	<i>Мелита Гугуловска</i>
Одбор на директори:	
Претседател:	<i>Рок Мољк</i>
Членови:	<i>Милан Виршек</i>
	<i>Петер Скварча</i>
	<i>Ненад Јовановиќ</i>
	<i>Сашо Тоневски</i>
	<i>Ило Ристовски</i>
	<i>Мелита Гугуловска</i>
Управувачка поврзаност:	<i>Подредено друштво</i>

2.3 ДЕЈНОСТ НА ДРУШТВОТО

САВА осигурување, а.д. Скопје обавува работи од дејноста на неживотно осигурување, со која обезбедува сигурност за клиентите, економска заштита на имотот, возилата и лицата од ризици и гарантира добро работење со капиталот.

Врз основа на Решение бр.18-23977/8-02 од 28.03.2003 година, Друштвото има дозвола за вршење на работи за осигурување во рамките на следните класи на осигурување:

- Осигурување од последици на несреќен случај-незгода;
- Здравствено осигурување кое не е покриено со задолжителното здравствено осигурување;
- Осигурување на моторни возила (каско);
- Осигурување на шински возила (каско);
- Осигурување на воздухоплови (каско);
- Осигурување на пловни објекти (каско);
- Осигурување на стоки во превоз (карго);
- Осигурување на имот од пожар и природни непогоди;
- Други осигурувања на имот;
- Осигурувања од одговорност од употреба на моторни возила;

- Осигурувања од одговорност од употреба на воздухоплови;
- Осигурувања од одговорност од употреба на пловни објекти;
- Општото осигурување од одговорност;
- Осигурување на кредити;
- Осигурување на гаранции;
- Осигурување од финансиски загуби;
- Осигурување на правна заштита;
- Осигурување на туристичка помош за лица кои се соочуваат со проблеми при патување.

Основната дејност на Друштвото е поврзана со:

- склучување и исполнување на договори за неживотно осигурување;
- склучување и исполнување на договори за соосигурување.

Работењето се одвива преку:

- Сектор за развој и преземање на ризици;
- Сектор за продажба;
- Сектор за штети;
- Сектор за финансии и сметководство;
- Сектор за општи и правни работи;
- Самостојна служба за внатрешна ревизија;
- Самостојна служба за наплата на побарувања;
- Самостојна служба за контролинг;
- Самостојна служба за актуарски работи,
- Самостојна служба за управување со ризици и
- Самостојна служба за ИТ.

Според обемот и видот на работата Секторите имаат оптимален капацитет за квалитетно извршување на работењето и располагаат со кадар кој има повеќегодишно искуство и знаење, потврдена стручност и компетентност за обавување на работите од областа на осигурувањето.

Стратешка определба на Друштвото е подобрување на квалитетот и перформансите во осигурувањето, и зголемување на учеството на осигурителниот пазар.

Делувањето на Друштвото е во согласност со принципите на корпоративното управување преку кое се изразува сигурност, доверба, транспарентност и рејтинг. Потврда за успешното работење се досегашните достигнувања на домашниот пазар и високата позиција во осигурителната дејност во државата.

2.4 ПОЗНАЧАЈНИ СЛУЧУВАЊА ЗА 2019 ГОДИНА

- Во текот на целата 2019 година редовно беа разгледувани од страна на Одборот на директори извештаи за измени во правната регулатива во Република Северна Македонија, како и Извештаи за ревизија на усогласеноста на Друштвото со прописите и се следеше остварувањето на препораките дадени од Секторот за општи и правни работи (compliance);
- Беа усвојувани нови акти на деловна политика или се вршеше измена и дополнување на постоечките;
- Беа усвојувани нови интерни акти на Друштвото или се усогласуваа постоечките со измените во законската регулатива и со изменетите оперативни процедури,
- На 02.04.2019 година од страна на Собранието на акционери на Друштвото беа донесени одлуки за отповикување на еден неизвршен член на Одборот на директори г-ѓата Полона Пирш Зупанчич поради поднесување на оставка од нејзина страна и Одлука за избор на нови неизвршни членови на Одборот на директори г-динот Петер Скварча неизвршен член и г-дин Ненад Јовановиќ неизвршен и независен член на Одборот на директори. На истата седница на Собранието на акционери со Одлука за измени на Статутот на Друштвото се зголеми бројот на неизвршни членови на Одборот на директори од постоечките четири на пет членови со што вкупниот број од седум се зголеми на осум членови на Одборот на директори.
- Друштвото од 08.11.2019 година има нов Генерален директор на Друштвото – г-динот Ило Ристовски, кој е назначен од редот на постоечките извршни членови на Одборот на директори. Промената се должи на оставката на Генералниот директор и извршен член на Одборот на директори г-динот Сашо Дракуловски,
- На 27.12.2019 година Собранието на акционери на Друштвото донесе Одлука за отповикување на неизвршен и независен член на ОД – г-динот Јанез Јеникар, поради поднесување на оставка од негова страна и на негово место беше избран нов неизвршен и независен член на Одборот на директори на Друштвото – г-дин Сашо Тоневски. На истата седница на Собранието на акционери на Друштвото се донесе Одлука за измени и дополнувања на Статутот на Друштвото со која Одлука бројот на членови на Одборот на директори се намали за еден извршен член со што вкупниот број од осум членови сега брои седум членови, поради поднесена оставка на извршниот член на Одборот на директори и Генерален директор на Друштвото г-динот Сашо Дракуловски.

2.5 РАЗВОЈ ВО 2019

Со цел да ја задржиме стекнатата позиција, поставуваме стабилни односи во Друштвото и се прилагодуваме на се поголемите барања на модерниот пазар. Во своето работење перманентно ги следиме современите европски и светски трендови и воведуваме иновации во согласност со светските стандарди. Во фокусот на нашето работење и понатаму остануваат осигурениците, како и придонесот за развојот на економијата во земјата. Вложувањето во квалитетот, знаењето и вештините се компаративна предност и придобивка за клиентите/осигурениците, акционерите и вработените.

Друштвото во работењето се базира на следните вредности:

- Доверба и интегритет;
- Задоволство на клиентите;
- Продукти кои се формираат според потребите на клиентите;
- Грижа за угледот и напредокот на Друштвото;
- Користење на вкупните способности и капацитет, за развој и остварување на добри резултати во работењето;
- Задоволство и лојалност на вработените;
- Компетентност и одговорност во работењето;
- Транспарентност во работењето;
- Тимско и успешно работење.

2.6 ОЧЕКУВАН ИДЕН РАЗВОЈ ВО 2019

Како и во изминатите години така и во 2020 година се планира развој на постоечките, како и воведување на нови продукти кои ќе ја зајакнат конкурентската предност на компанијата, при што квалитетот на понуденото покритие останува носечки елемент на развојот. Во технологијата на работењето ќе се имплементираат современи деловни методи и ќе се вложува во знаење и вештини на нашите вработени. Така ќе обезбедиме сигурна иднина за своите клиенти, акционери и вработени.

Квалитетот на услугите и потребите на осигурениците секогаш ќе бидат на прво место во работењето на Друштвото, а на нашите клиенти (осигуреници) ќе им се обезбедат најдобри услуги, целокупен сервис во поглед на водење на осигурувањето и ризикот. Тоа е стратегија на нашето Друштво и гаранција за идниот развој.

Во 2020 година се планира развој на продажните канали и тоа:

1. Сопствена продажна мрежа - Во 2020 година ќе продолжиме со нашата клучна цел – подобрување на квалитетот на сопствената продажна мрежа со имплементација на нов систем за обуки по сите нивоа со менторирање. Усовршување на работењето на Контакт Центарот со нови бази,

со квалитетен прием и максимално икористување на постоечките бази од сопствена продукција, со цел да се зголеми бројот на нови осигуреници и да се зајакне осигурителниот портфолио.

2. Банкоосигурување - Продажни акции и нови продукти за осигурување на кредити.

3. Интернет продажба - проширување на продуктите со платформи кои овозможуваат брза услуга и задоволен клиент. Платформите ќе треба да овозможат податоци за осигурениците кои во иднина ќе може да се користат од сопствена продажна мрежа.

4. Продажба преку тендери - во 2020 година се очекува да се зголеми учеството каде што има реална можност за учество во согласност со условите и тарифите и ценовната политика на компанијата.

5. NPS анкета – еведентирање на податоците за осигурениците врз база на кои ќе се изработува анкетата и истите ќе бидат искористени за новиот програм Cocos.

6. Имплементација на апликација за електронски потпис- e-agent

7. Агенции за застапувања како нови канали на продажба специјализирани за одредени тарифи-икористување на постоечки потенцијал за подигнување на продажба на одреден продукт.

8. Креирање и имплементација на продажни пакети за corporate+ retail

9. Сава Пензиско Друштво – синергија помеѓу двете друштва, заемни кампањи и акции, лиценцирање на сопствени застапници во сите канцеларии за можност за cross-selling.

10. Сава Стејшн - инвестиции во делот на отварање на други сопствени станици за технички преглед Сава Стејшн една во Скопје и една надвор од Скопје. Во рамките на овие технички станици Друштвото ќе формира сопствени продажни пунктови и сопствени штетни центри.

Во односите со странките ќе се трудиме да ја зголемиме осигурителната култура нудејќи квалитетни услуги и брз сервис со цел зголемување на продажбата.

2.7 ОПИС НА ГЛАВНИТЕ ОПАСНОСТИ И НЕСИГУРНОСТИ СО КОИ СЕ СООЧУВАШЕ ДРУШТВОТО

Во 2019 година на македонскиот осигурителен пазар, кој сеуште спаѓа во категоријата на неразвиени осигурителни пазари, се повеќе се чувствува силна конкуренција и борба на пазарот. Покрај силната конкуренција САВА осигурување успешно се бори на пазарот, остварува напредок и го држи четвртото место во вкупното бруто осигурување во Република Северна Македонија со 9,9% пазарно учество заклучно со третиот квартал на 2019 година.

Конкуренцијата во наредниот период ќе биде силна, беспопштедна и поагресивна, поради што ќе биде неопходно да се инвестира многу повеќе во развојот, квалитетот и маркетингот.

Главните оперативни опасности во 2019 година беа:

- нелојална конкуренција;

- ниска куповна моќ;
- мал финансиски пазар;
- низок степен на ликвидност на стопанските субјекти;
- општ тренд на намалување на премиските стапки, особено за учество на тендерите, кои ја кршат економската логика и рентабилноста на работењето;
- општ тренд на зголемување на просечната провизиска стапка на пазарот.

3 КОРПОРАТИВНО УПРАВУВАЊЕ

3.1 СТРЕТЕШКИ НАСОКИ НА ДРУШТВОТО

Во 2018 година активно се работеше на воведување современи методи и организација на работење и на подобрување на квалитетот на осигурувањето. Исто така, динамично се развиваше процесот на воспоставување на сигурни и доверливи односи со клиентите. Проектот за непосредно и систематично поврзување со осигурениците и задоволување на нивните интереси, односно обликување на процесот на работење спрема потребите и интересите на клиентите, успешно се остварува.

Развојот на продажните места, во што ги вклучуваме регионалните канцеларии, осигурителните застапници и агенти, исто така преставува значаен проект на Друштвото, кој дава добри резултати. До крајот на 2019 година се отворени и опремени 49 канцеларии надвор од седиштето на Друштвото.

Традицијата и високиот рејтинг, заедно со кадровската екипираност, се основа за натамошен успешен развој на САВА осигурување.

Долгорочни развојни цели на Друштвото:

- Постојан развој и раст на Друштвото како афирмирана осигурителна компанија, која е силно етаблирана на македонскиот пазар;
- Заштита на интересите на акционерите, осигурениците и на вработените, одржување и зголемување на стабилноста и финансиската моќ;
- Поефикасно и подинамично работење и целосна ориентираност кон корисниците и пазарот;
- Зголемување на квалитетот и на финансиската сила на Друштвото;
- Зголемување на довербата и рејтингот на Друштвото и подобрување на перформансите на Друштвото;

- Поголема дисперзија на осигурителното портфолио и поголемо учество на мали и средни компании и граѓаните во портфолиото на Друштвото;
- Воспоставување на темелните процеси во новиот информациски систем;
- Унапредување на работењето и развивање модел на корпоративно управување.

3.2 ИСПОЛНУВАЊЕ НА ДЕЛОВНИТЕ ЦЕЛИ

Утврдената стратегија на Друштвото во однос на реализација на премијата за 2019 година е над планираните вредности за 3,5%, додека во однос на ликвидацијата на штетите планот на ликвидации е подфрлен за 4,0%.

Се правеа големи напори и главните активности беа насочени кон остварување на следните принципи во осигурителното работење:

- Квалитетни услуги кои ќе ги задоволат потребите на осигурениците;
- Постојана ликвидност во работењето;
- Задржување на постоечкиот обем на работа и зголемување на осигурителното портфолио со придобивање на нови осигуреници;
- Афирмирање на работењето, обезбедување поповолни услови на осигурување и поповолна коњуктура, работа според пазарните услови и постоечката конкуренција;
- Максимална сигурност во исплатата на штетите на осигурениците и нивна што пореална проценка, за да се заштитат и задоволат интересите на осигурениците;
- Зголемување на ангажираноста, професионалноста и лојалноста на вработените во вршењето на осигурителните услуги;
- Прилагодување на условите и тарифите во согласност со техничкиот резултат;
- Развивање и јакнење на софтверската поддршка;
- Одржување на финансиската стабилност и обезбедување на профит за акционерите и за Друштвото.

3.3 ОВЛАСТЕНИ РЕВИЗОРИ

Собранието на акционери на Друштвото донесе Одлука Друштвото за ревизија КПМГ МАКЕДОНИЈА ДОО Скопје да изврши ревизија на Годишната сметка и финансиските извештаи на Друштвото за деловната 2019 година. Врз основа на Одлуката Друштвото побара и доби согласност од АСО за Друштвото за ревизија КПМГ МАКЕДОНИЈА ДОО Скопје да врши ревизија за деловната 2019 година.

3.4 МАТЕРИЈАЛНИ ФАКТОРИ НА РИЗИК

САВА осигурување ја креира политиката за управување со ризикот согласно прописите за управување со ризикот, според Законот за супервизија на осигурување, водејќи сметка за потребното ниво на обемот на капиталот, маргината на солвентноста, износот на техничките резерви, вредноста на средствата, вложувања и локализацијата на средствата кои ги покриваат техничките резерви.

Службата за управување со ризици ги идентификува, мери и проценува ризиците на кои е изложено Друштвото во своето работење, односно управува со истите така што се обезбедува трајно одржување на степенот на изложеност на ризици, без притоа да го загрози капиталот и работењето на Друштвото. Воедно, обезбедува соодветна заштита на интересите на осигурениците, корисниците на осигурувањето, третите оштетени лица и другите доверители на Друштвото, во согласност со Законот, останатите прописи и донесените акти.

Во 2018 година Друштвото пренесе дел од ризиците во реосигурување од обврските што произлегуваат од договорите за осигурување, кои се над износот на максималното покритие во реосигурувањето согласно член 99 од Законот за супервизија на осигурувањето.

Процедурите, инструкциите, постапките и дејствата со кои Друштвото управува со ризикот опфаќаат квалитативен и квантитативен начин на управување со тој ризик.

Управувањето со ризиците е во согласност со прописите, правилата на струката, добрите деловни обичаи и деловната етика.

Друштвото во своето работење е изложено на следните ризици:

- Ризик од неисполнување на обврски од договорени страни
- Ризик од осигурување
- Пазарен ризик
- Оперативен ризик

- Ликвидносен ризик
- Стратегиски ризик

Самостојната служба за управување со ризици заедно со Органот на управување на Друштвото преземаат мерки за отстранување на наведените ризици и со нив управуваат на следниов начин:

- **Ризик од осигурување** - Друштвото ги елиминира и смалува ризиците на осигурување на тој начин што се прави адекватна процена на ризикот кој се превзема во осигурувањето. Воедно, Друштвото се грижи за адекватно одредување на премијата, како од аспект на висината, така и во однос на структурата.

САВА осигурување адекватно го утврдува и нивото на самопридржајот, при што вишокот на ризик над самопридржајот го пренесува во реосигурување. Друштвото настојува да избере оптимално реосигурување и при тоа многу се води сметка за рејтингот на реосигурувачот.

Исто така, Друштвото адекватно ги утврдува техничките резерви, при што, како и до сега, на овој ризик му се пристапува со големо внимание. Ова се обезбедува со употреба на прилагодени актуарски методи и анализи.

- **Пазарен ризик** - При прилагодувањето, спрема барањата на корисниците на услугите од осигурувањето, Друштвото води сметка за нивната адекватност. Воедно, Друштвото се спротиставува на нелојалната конкуренција, во согласност са прописите, кои ја регулираат оваа област. САВА осигурување ги превзема сите можни мерки да обезбеди адекватно управување со имотот и обврските. При тоа, посебно се води сметка да се обезбеди адекватна заштита од промена на каматните стапки, промена на цената на хартиите од вредност, промена на цената на недвижностите и др.

- **Оперативен ризик** - Друштвото перманентно ги проверава внатрешните процедури и прописи, со што се отстрануваат и намалуваат можностите за пропусти во работењето. Воедно, се настојува на добра организациска поставеност и систематизација на работните места.

- **Ликвидносен ризик** - Друштвото перманентно ја следи солвентноста и ликвидноста на компанијата во работењето, соодветно управува со средствата и обврските. Врши правилна проценка, евидентирање, презентирање и транспарентност во објавување на вредноста на средствата, изворите на средства, како и приходите, расходите и разутатите од работење.

- **Ризик од неисполнување на обврски од договорени страни** - Друштвото перманентно го следи ризикот од неисполнување на обврските - ризик дека издавачот на обврзници нема да е во можност во целост да ја подмири обврската, неисполнување на обврски по договори за реосигурување и др. Исто така континуирано се следи ризикот од намлување на кредитниот рејтинг на комингентите.

- **Стратегискиот ризик** - Друштвото го контролира и упавува на тој начин што врши следење и отстранување на можностите од појава на ризик од неочекуван пад на вредноста на компанијата како резултат на негативен ефект од менаџерска одлука, промени на бизнис средината како и промена во развојот на пазарната економија.

Постојниот информатички систем постојано се надградува и прилагодува спрема потребите на Друштвото.

3.5 ЗДЕЛКИ СО ЗАИНТЕРЕСИРАНА СТРАНА

Друштвото во 2019 година изврши избор на реосигурителна компанија со цел да обезбеди реосигурително покрите за деловната 2020 година при што ќе бидат склучени повеќе договори за реосигурување со Позаваровалница САВА д.д. кои се однесуваат на 2020 година со кои се врши реосигурување на ризиците на САВА осигурување кои се над максималното покрите на компанијата, и тоа:

- Property and Technical branches surplus treaty reinsurance agreement-Пропорционален договор за имотно реосигурување на вишок на ризик,
- Property & Engineering Risk XL Treaty-Непропорционален вишок на штети договор за имотно осигурување,
- General Third Party Liability surplus treaty reinsurance agreement-Пропорционален договор за реосигурување на вишок на ризик за одговорност кон трети лица
- Earthquake Quota Share Treaty-Пропорционален договор за имотно осигурување за ризикот земјотрес,
- Catastrophe Excess of loss-Непропорционален вишок на штети договор за реосигурување на катастрофални штети,
- Personal Accident Catastrophe Excess of loss – Непропорционален вишок на штети договор за реосигурување на катастрофални штети при незгода
- Crops Quota Share Quota Share Treaty-Пропорционален договор за имотно осигурување на посеви и плодови,
- Domestic and Green card XL MTPL -Непропорционален вишок на штети договор за осигурување на одговорност кон трети лица (договорот во 2019 вклучува покрите за реосигурување на ЦМР и каско осигурување).
- GTPL surplus treaty – Пропорционален договор за реосигурување на општа одговорност.
- Stop Loss Extended Warranty – Стоп лосс договор за реосигурување на продолжена гаранција.

- Stop Loss Mobile devices – Стоп Лос договор за реосигурување на мобилна и техничка опрема.

3.6 ГОЛЕМИ ЗДЕЛКИ

Во 2019 година Друштвото нема склучено голема зделка.

3.7 ИЗМЕНИ ВО ОСНОВНАТА ГЛАВНИНА И ВО РЕЗУЛТАТИТЕ ЗА ИЗВЕШТАЈНИОТ ПЕРИОД

Во 2019 година не настанале промени во основната главнина на Друштвото, па соодветно на тоа немало никакво влијание од таков карактер на резултатите на Друштвото.

3.8 ПРОМЕНА ВО СОПСТВЕНИЧКАТА СТРУКТУРА

Во 2019 година во акционерската структура на САВА осигурување а.д. Скопје („Друштвото“) е извршена промена кај сопствениците на акции и тоа со Решение за привремена мерка на Основен суд Штип, 550 акции на ДПТУ Премиум инвест ДООЕЛ увоз-извоз Скопје, 83 акции на ДТУ ФМГ Гроуп ДООЕЛ Скопје и 287 акции на Ѓорѓи Трајковски од Скопје се префрлени на Друштвото за услуги МТ ДОО Штип- во стечај.

Pozavarovalnica SAVA D.D Ljubljana како и на крајот на 2018 и сега поседува вкупно 16.964 или 92,57 % од вкупниот број на издадени акции.

3.9 АКЦИОНЕРСКИ КАПИТАЛ И СОПСТВЕНИЧКА СТРУКТУРА

На ден 31.12.2019 година акционерскиот капитал на САВА осигурување а.д. Скопје изнесува 3.805.905 ЕУР. Акционерскиот капитал на САВА осигурување е поделен на 18.326 обични акции со номинална вредност на 1 акција од 207,6779 ЕУР. 1 обична акција дава право на 1 глас во Собранието на акционери на САВА осигурување, а.д. Скопје. Акционерите - сопственици на обични акции од САВА осигурување, а.д. Скопје ги имаат следниве права од акциите, и тоа:

1. Право на глас во Собранието на Друштвото,
2. Право на исплата на дел од добивката (дивиденда) и

3. Право на исплата на дел од остатокот на ликвидационата, односно стечајната маса на Друштвото.

Акционерска структура

Акционер	Број на акции	Номинална вредност на акциите (евр)	Структура %
Позаваровалница САВА Д.Д. Словенија, Љубљана	16.964	3.523.048	92,6%
Друштво за трговија и услуги МТ ДОО ШТИП-ВО СТЕЧАЈ	920	191.064	5,02%
Еуростандард Банка Скопје	237	49.220	1,29%
Крсте Таневски	135	28.037	0,74%
Премиум Инвест ДООЕЛ Увоз-Извоз Скопје	46	9.553	0,25%
Југотутун АД Скопје	13	2.700	0,07%
Ѓорѓи Јованов	11	2.284	0,06%
ВКУПНО	18.326	3.805.905	100,00%

Членовите на Одборот на директори немаат сопственост на акции во акционерскиот капитал на САВА осигурување.

Учество на правни и физички лица во акционерската структура

Акционери	Број акции	% во сите издадени акции
Правни лица	18.180	99,2%
Физички лица	146	0,8%
Фондови	-	/
ВКУПНО	18.326	100,0%

Денес САВА осигурување е дел од групацијата на САВА осигурителна група која е една од најголемите осигурителни групации во Централна Европа. Привилегијата да се биде дел од ваква групација е многукратна. Покрај сигурноста која ја има клиентот, тука е и многугодишното искуство во осигурителната сфера, но и перспективата за воведување на нови развојни начини на продажба на нашиот осигурителен пазар.

Изминатите периоди не потсетија на комплексноста на управувањето со ризикот, што всушност е задача која што никогаш не е завршена. Исто така, се испостави дека глобализацијата сепак содржи позитивни и негативни импликации за речиси секоја економија и секоја компанија.

САВА осигурителната група ја задржи својата бонитетна оцена во А со прогноза „стабилна“, според еволуацијата од компанијата Standard & Poor's од Јули 2019 година, и според А.М. Best со рејтинг А од Октомври 2019 година.

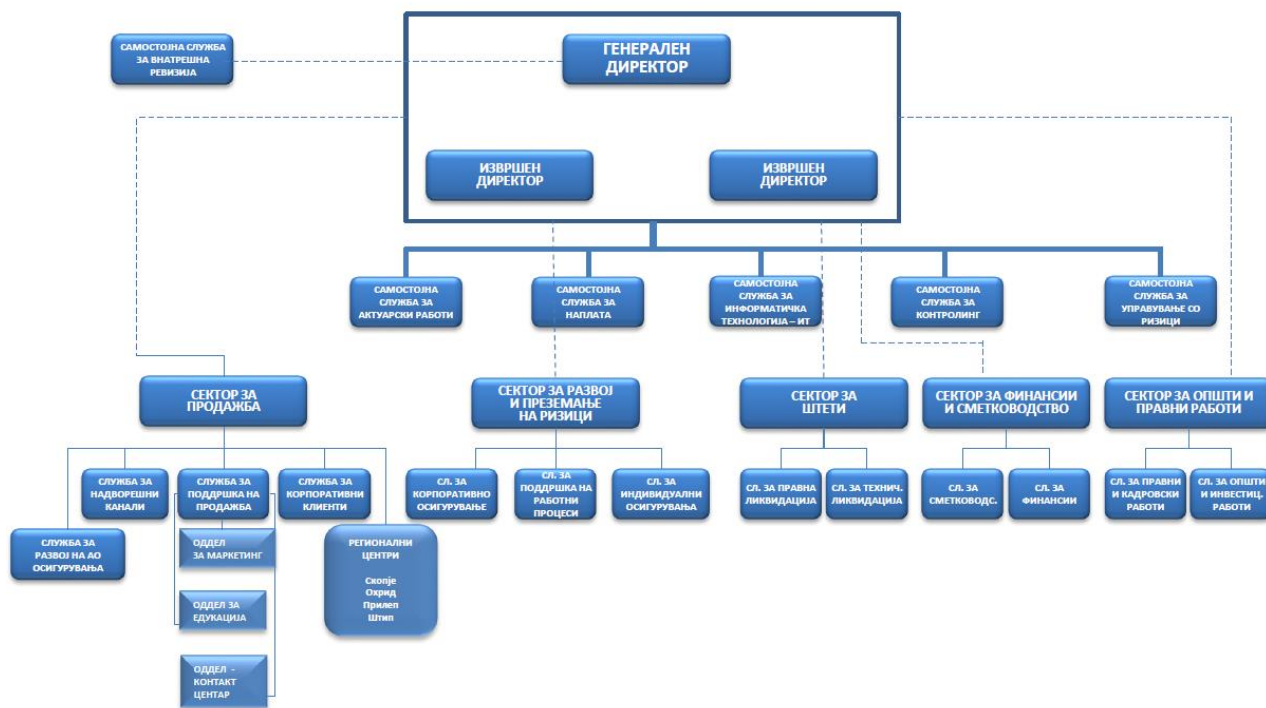
Групација Сава Ре

SAVA RE

3.10 ОРГАНИЗАЦИОНА ШЕМА

Графикон 3.10 - Организациона структура

3.11 Подружници на Друштвото

САВА осигурување а.д. Скопје на крајот на 2019 година располага со 49 подружници низ Република Северна Македонија, и тоа со следниве локации:

1. САВА осигурување а.д. Скопје - *Подружница Автокоманда*, со седиште во Скопје на ул.624 бр.1 Скопје
2. САВА осигурување а.д. Скопје - *Подружница Автокоманда 1*, со седиште во Скопје на ул.16та Македонска Бригада бр.2/3-6 Скопје
3. САВА осигурување а.д. Скопје - *Подружница Автобуска Станица*, со седиште во Скопје на ул.Никола Карев бр.20 Скопје
4. САВА осигурување а.д. Скопје - *Подружница Берово*, со седиште во Берово, на ул.23-ти Август бб Берово
5. САВА осигурување а.д. Скопје - *Подружница Битола*, со седиште во Битола, на ул.Јосиф Христовски бр.1, Зграда Грозд, Битола
6. САВА осигурување а.д. Скопје – *Подружница Битола 1*, со седиште во Битола, на ул.Никола Тесла бр.42, Битола
7. САВА осигурување а.д. Скопје – *Подружница Богородица*, со седиште во Гевгелија, на Граничен премин Богородица бр.1/1
8. САВА осигурување а.д. Скопје – *Подружница Брвеница*, со седиште во Брвеница, на ул.Маршал Тито бр.163 Брвеница

9. САВА осигурување а.д. Скопје - *Подружница Велес*, со седиште во Велес, на ул.Владимир Назор бр.2 Велес
10. САВА осигурување а.д. Скопје - *Подружница Винаца*, со седиште во Винаца, на ул.Кирил и Методиј бр.23 Винаца,
11. САВА осигурување а.д. Скопје - *Подружница Гевгелија*, со седиште во Гевгелија, на ул.Маршал Тито бр.55 Гевгелија
12. САВА осигурување а.д. Скопје - *Подружница Гостивар*, со седиште во Гостивар, на ул.Никола Парапунов бр. 104 Гостивар
13. САВА осигурување а.д. Скопје - *Подружница Гостивар 1*, со седиште во Гостивар, на ул.Борис Кидрич бб Гостивар
14. САВА осигурување а.д. Скопје - *Подружница Грација*, со седиште во Скопје, на ул.Максим Горки бр.19 Скопје
15. САВА осигурување а.д. Скопје - *Подружница Дебар*, со седиште во Дебар на ул.Братство Единство бр.1, Дебар
16. САВА осигурување а.д. Скопје - *Подружница Делчево*, со седиште во Делчево, на ул.Булевар Македонија бб Делчево
17. САВА осигурување а.д. Скопје - *Подружница Дирекција*, со седиште во Скопје, на ул.Загребска бр.28А Скопје
18. САВА осигурување а.д. Скопје - *Подружница Илинден*, со седиште во Скопје, на ул.Трница бр.1 Скопје
19. САВА осигурување а.д. Скопје - *Подружница Карпош*, со седиште во Скопје на ул.Булевар Партизански одреди бр.62/2-13 Скопје
20. САВА осигурување а.д. Скопје - *Подружница Кавадарци*, со седиште во Кавадарци на ул.Мито Хаџивасилев Јасмин бр.21, Кавадарци
21. САВА осигурување а.д. Скопје - *Подружница Кавадарци 1*, со седиште во Кавадарци, на ул.Ц. Поп-Ристов бр. 7 1/1-1, Кавадарци
22. САВА осигурување а.д. Скопје - *Подружница Кичево*, со седиште во Кичево на ул.бул.Ослободување бр.81 Кичево
23. САВА осигурување а.д. Скопје - *Подружница Кочани*, со седиште во Кочани на ул.Маршал Тито бр. 47 Кочани
24. САВА осигурување а.д. Скопје - *Подружница Крива Паланка*, со седиште во Крива Паланка на ул.Маршал Тито бр. 1/7 Крива Паланка
25. САВА осигурување а.д. Скопје - *Подружница Куманово*, со седиште во Куманово, на ул.Ленинова бр.2 лок.4 Куманово

26. САВА осигурување а.д. Скопје - *Подружница Куманово 1*, со седиште во Куманово, на ул.Козјачка бр.7, Куманово
27. САВА осигурување а.д. Скопје - *Подружница Куманово 2*, со седиште во Куманово, на ул. 11-ти Октомври бр.1/3 Куманово
28. САВА осигурување а.д. Скопје – *Подружница Кривогаштани*, со седиште во Кривогаштани, на ул.Филип Втори бр.90В, Кривогаштани
29. САВА осигурување а.д. Скопје - *Подружница Неготино*, со седиште во Неготино, на ул.Јане Сандански бр.23, Неготино
30. САВА осигурување а.д. Скопје - *Подружница Охрид*, со седиште во Охрид, на ул.Булевар Туристичка бр. 36а Охрид
31. САВА осигурување а.д. Скопје - *Подружница Охрид 1*, со седиште во Охрид, на ул.Јане Сандански бр.49, Охрид
32. САВА осигурување а.д. Скопје - *Подружница Охрид 2*, со седиште во Охрид на ул.15-ти Корпус бр.93, Охрид
33. САВА осигурување а.д. Скопје - *Подружница Охрид 3*, со седиште во Охрид на ул.Лазо Трпоски бр.1, Охрид
34. САВА осигурување а.д. Скопје - *Подружница Прилеп*, со седиште во Прилеп, на ул.11-ти Октомври бр.80 Прилеп
35. САВА осигурување а.д. Скопје - *Подружница Пробиштип*, со седиште во Пробиштип, на ул.Миро Барага бр.1 Пробиштип
36. САВА осигурување а.д. Скопје - *Подружница Радовиш*, со седиште во Радовиш, на ул.Булевар Александар Македонски бб Радовиш
37. САВА осигурување а.д. Скопје - *Подружница Ресен*, со седиште во Ресен, на ул.29-ти Ноември бр.30/ГТЦ Ресен
38. САВА осигурување а.д. Скопје - *Подружница Свети Николе*, со седиште во Свети Николе, на ул.Кумановска бр.66 Св.Николе
39. САВА осигурување а.д. Скопје - *Подружница Струга*, со седиште во Струга, на ул.ЈНА бр.26А, Струга
40. САВА осигурување а.д. Скопје - *Подружница Струмица*, со седиште во Струмица, на ул.24-ти Октомври бр.46 Струмица
41. САВА осигурување а.д. Скопје - *Подружница Струмица 1*, со седиште во Струмица, на ул.Ленинова бр.96 Струмица

42. САВА осигурување а.д. Скопје - *Подружница Струмица 2*, со седиште во Струмица, на ул.Климент Охридски бб Струмица
43. САВА осигурување а.д. Скопје - *Подружница Струмица 3*, со седиште во Струмица, на ул.Населено место без уличен систем бр.246 с. Турново Струмица
44. САВА осигурување а.д. Скопје - *Подружница Тетово*, со седиште во Тетово, на ул.Јане Сандански бр.101 Тетово
45. САВА осигурување а.д. Скопје - *Подружница Тетово 1*, со седиште во Тетово, на ул.29-ти Ноември бр.108, Тетово
46. САВА осигурување а.д. Скопје - *Подружница Три Бисери Скопје*, со седиште во Скопје, на ул.Булевар Јане Сандански бр.7 ТЦ-Три Бисери Скопје
47. САВА осигурување а.д. Скопје - *Подружница Ќафасан*, со седиште во Струга, на Граничен премин Ќафасан, Струга
48. САВА осигурување а.д. Скопје - *Подружница Чаир*, со седиште во Скопје, на ул. Џон Кенеди бр.5/1-3, Скопје
49. САВА осигурување а.д. Скопје - *Подружница Штип*, со седиште во Штип на ул.Кеј Маршал Тито бб.

3.12 ПОДАТОЦИ ЗА ПРОДАЖНАТА МРЕЖА

САВА осигурување во Секторот продажба располага со добро развиена мрежа на агенти во 49 подружници во Скопје и во градовите низ Републиката. Патот на постигнатите резултати беше тежок, но се работеше за млада и амбициозна екипа која имаше доверба во себе и во одговорните кои беа со нив.

Агентската мрежа во Скопје, продажбата ја почна ставајќи акцент на физички лица и на мали и средни претпријатија, и тоа: осигурување на имот, возила, незгода и осигурување на имотот на вработените. Изградени се добри односи со осигурениците и во наредниот период не се очекуваат проблеми од аспект на продажбата, обнова на полиси и ширење на продажбата.

Продажната мрежа, односно продажбата на осигурување се врши во Секторот за продажба во Скопје и во подружниците во поголемите градови низ Републиката и продажните места - шалтери во помалите градови, и тоа со:

- 57 редовно вработени агенти;
- 58 надворешни агенти;
- 32 брокерски друштва;
- 3 деловни банки;
- 98 туристички агенции,

- 1 увозник на возила;
- 2 агенции за застапување во осигурување;
- и останати канали на продажба.

Агентите продолжија со добрата практика - еден вработен со еден клиент и можност за пружање целосна услуга од сите видови на осигурување. На вработените во Секторот за продажба овозможено им е целосно да се фокусираат на продажбата и на работата со клиентите. Нивните резултати програмски се евидентираат и врз основа на резултатите стимулативно се наградуваат.

Од овој начин на продажба има забележливи резултати и голем број на предности меѓу кои: унифицирано работење во сите центри на продажба - подружници, зголемен квалитет на услугата, брзо, квалитетно и навремено изготвување на понудите и пресметките по електронски пат, ефикасна контрола на изготвените полиси, зголемена контрола во наплатата на полисираната премија и пред се остварени добри односи со клиентите. Воспоставената деловна соработка е доста успешна и резултира со зголемен број на договори и полиси.

4 ОПИС НА СОСТОЈБАТА ВО СТОПАНСТВОТО

4.1 МАКРОЕКОНОМСКИ ДВИЖЕЊА ВО 2019 И ОЧЕКУВАЊА ВО 2020¹

Меѓународно економско окружување - Растот на глобалната економија продолжи и во вториот квартал од 2019 година, но забавено во споредба со минатиот квартал, како одраз на движењата како во развиените, така и во поголем дел од брзорастечките економии. Во согласност со послабите остварувања, како и очекувањата, најновите оценки на ММФ од октомври 2019 година се надолно ревидирани во споредба со априлските проекции. Притоа, се очекува забавување на светскиот економски раст од 3,6% во 2018 година на 3% во 2019 (најниска стапка по глобалната економска криза) и потоа умерено забрзување на 3,4% во 2020 година. Во споредба со проекциите од април, извршена е надолна ревизија за очекуваниот раст на глобалната економија во 2019 и 2020 година, за 0,3 п.п. и 0,2 п.п., соодветно. На краток и среден рок, постојат значителни надолни ризици за глобалниот економски раст, а како позначајни се издвојуваат ескалацијата на трговските тензии и придружната неизвесност на политиките, како и влошувањето на условите на финансиските пазари,

¹ Превземено од Квартален извештај_ноември 2019 на НБРСМ (http://nbrm.mk/content/MPI%20publikacii/Istrazuvanie_Kvartalen_izvestaj_noemvri_2019.pdf)

што би можело да биде предизвикано од влошувањето на трговските и геополитичките тензии, „Брегзит“ без договор, како и продолженото забавување на глобалниот економски раст.

Според најновите проекции на ММФ од октомври 2019 година, се очекува дека глобалниот економски раст ќе забави сведувајќи се на 3% во 2019 година (раст од 3,6% во 2018 година), додека за 2020 година се очекува умерено забрзување на глобалната економска активност, со стапка на раст од 3,4%. Од аспект на глобалната инфлација, во текот на 2019 година стапките на инфлација и натаму се стабилни, релативно ниски, без очекувања за позначителни ценовни притисоци, а во развиените земји главно и под целното ниво. Очекувањата за 2020 година не упатуваат на позначителни промени во ценовните трендови на глобално ниво.

Во однос на макроекономските остварувања во економиите од регионот, кај најголем дел од земјите беше забележано забавување на економската активност во вториот квартал од 2019 година.

Македонска економија - Согласно со објавените проценети податоци за БДП, домашната економска активност расте и во вториот квартал од 2019 година, со реална годишна стапка на раст од 3,1% (4,1% во претходниот квартал). Растот на додадената вредност е дисперзиран, при што најголем позитивен придонес имаат збирно дејностите „трговија, транспорт и угостителство“, надополнет со придонесот од дејностите „јавната управа и одбрана; образование и здравствена и социјална заштита“, „земјоделство“ и „градежништво“. Најголем дел од расположливите податоци за периодот јули-август главно упатуваат на натамошен раст на активноста во домашната економија. Исто така, очекувањата на раководителите на претпријатијата во трговијата на мало, градежништвото и преработувачката индустрија за претстојниот период се генерално поволни.

Вработеност и плати - Показателите за пазарот на труд во вториот квартал на 2019 година прикажуваат натамошен раст на бројот на вработени лица, со слична динамика како и во претходниот квартал. Растот на вработеноста главно произлегува од растот на бројот на вработените во преработувачката индустрија, од дејностите поврзани со „уметност, забава и рекреација“ и од „административни и помошни услужни дејности“. Истовремено, стапката на невработеност се сведе на 17,5%, што повторно претставува нов историски минимум. Анкетите за деловните тенденции главно посочуваат на зголемен оптимизам во поглед на вработеноста во наредниот тримесечен период. Од аспект на понудата, продолжи годишниот раст на активното население, тренд којшто беше започнат во последниот квартал од 2016 година. Во однос на показателите за конкурентноста, во услови на раст на вработеноста, продолжува умереното намалување на продуктивноста на трудот, а трошоците за труд по единица производ и натаму растат.

Инфлација - Во третиот квартал од 2019 година дојде до забавување на годишниот раст на домашните цени, со што годишната стапка на инфлација се сведе на 0,6%. Во однос на структурата на клучните компоненти, забавениот годишен раст на цените е одраз на побавниот годишен раст на цените на прехранбената компонента на инфлацијата и на забавеното движење на базичната инфлација, како и на продлабочувањето на падот на цените на енергијата, согласно со движењата на цените на нафтата и нафтените деривати на светските пазари. Во однос на идната краткорочна динамика на потрошувачките цени, тековните движења кај увезената инфлација и производствените цени на домашните производители укажуваат на отсуство на позначителни нагорни притисоци врз општото ценовно ниво. Сепак, кај трошоците за труд по единица производ се забележува умерено забрзување на растот во вториот квартал од годината. Во поглед на очекувањата за стапката на инфлација во наредниот период, според Анкетата на Народната банка, економските аналитичари очекуваат дека стапката на инфлација ќе изнесува 1,4% во 2019 година, додека во 2020 и 2021 година посочуваат на просечна инфлација од 1,8% и 1,9%, соодветно. Ваквите очекувања се слични со проекцијата на Народната банка, како и со очекувањата на меѓународните институции.

Очекувањата за наредниот период не упатуваат на позначителни промени од аспект на динамиката и движењето на стапката на инфлација. Така, според економските аналитичари, се очекува мало забрзување на стапката на инфлација во наредните две години. Според истражувањето од Анкетата за инфлациските очекувања и очекувањата за движењето на реалниот БДП39 спроведено во септември, анкетираниите аналитичари очекуваат дека стапката на инфлација ќе изнесува 1,4% во 2019 година, додека, пак, за наредниот период стапката на инфлација благо ќе забрза и ќе изнесува 1,8% и 1,9% во 2020 и 2021 година, соодветно.

Биланс на плаќања – Во второто тримесечје од 2019 година, тековната сметка на билансот на плаќања забележа умерен дефицит, за разлика од истиот период од претходната година кога беше забележан мал суфицит во салдото на тековните трансакции. Овие поместувања во тековната сметка, во најголем дел се одраз на повисокиот дефицит кај салдото на стоки и услуги. Во финансиската сметка се остварени повисоки нето-приливи во однос на второто тримесечје од 2018 година, предизвикани од подобрите остварувања кај валутите и депозитите на банките и од трговските кредити, додека приливите врз основа на странски директни инвестиции се пониски на годишна основа. Остварените финансиски текови во второто тримесечје од 2019 година овозможија целосно финансирање на дефицитот во тековната сметка и дополнителен раст на девизните резерви во текот на кварталот.

Монетарна политика - Во текот на третиот квартал од годината Народната банка не ја промени поставеноста на монетарната политика, при што основната каматна стапка се задржа на нивото од 2,25%. Во услови на натамошни оценки за здрави економски основи и отсуство на нерамнотежи во

економијата, движењата на девизниот пазар се сè уште поволни, при што Народната банка и натаму интервенира со откуп на девизи од банките. Девизните резерви во третото тримесечје од годината остварија раст и според сите показатели за нивна адекватност, тие и натаму беа во сигурната зона. Вкупните депозити и вкупните кредити и натаму растат на годишна основа, без поголеми отстапувања во однос на очекувањата. Динамиката и валутната структура на штедењето на домаќинствата упатува на стабилни очекувања. Најновите податоци не сигнализираа поголеми отстапувања во однос на проекциите во сегментите коишто се клучни за монетарната политика. Народната банка и натаму внимателно ќе ги следи трендовите и потенцијалните ризици од домашното и надворешното окружување заради соодветно приспособување на поставеноста на монетарната политика.

Движења на финансиските пазари - Во третиот квартал на 2019 година, меѓубанкарската каматна стапка на пазарот на депозити се задржа на ниско и стабилно ниво. При непроменетост на основната каматна стапка на Народната банка, промени не беа забележани и кај индикативните каматни стапки за меѓубанкарско тргување со депозити (СКИБОР). На примарниот пазар на државни хартии од вредност, новите емисии во поголем дел беа на подолги рокови и во домашна валута. На секундарниот пазар се тргуваше со благајнички записи и државни обврзници. Приносите на македонските еврообврзници и натаму се намалуваат, што придонесе за стеснување на распоните во однос на приходите на германските државни обврзници, коишто исто така имаа надолжен тренд. На Македонската берза, вредноста на МБИ-10 и натаму се зголемува, а позитивно поместување беше забележано и кај поголем дел од берзите на земјите во регионот. На меѓународните финансиски пазари, индексите за променливост на финансиските услови се поместија во различни насоки, упатувајќи на мало зголемување на неизвесноста на сегментот на тргување со обврзници.

Јавни финансии – Во второто тримесечје од 2019 година, буџетските приходи и расходи забележаа раст на годишна основа. Најголем придонес во растот на буџетските приходи имаат неданочните приходи и придонесите, додека растот на буџетските расходи, освен од тековните трошоци произлегува и од капиталните трошоци. Буџетскиот дефицит изнесува 0,6% од БДП и е малку повисок во споредба со остварувањето во истиот квартал од минатата година (0,2% од БДП). За првите осум месеци од годината буџетскиот дефицит изнесува 1,3% од БДП, што претставува 51,0% од планот на Буџетот за 2019 година. Финансирањето на буџетскиот дефицит во периодот јануари-август се изврши преку повлекување средства од депозитната сметка на државата кај Народната банка и во помал дел преку нето-емисија на државни хартии од вредност на домашните финансиски пазари. Вкупниот јавен долг на крајот на вториот квартал на 2019 година изнесува 46,9% од БДП и е зголемен за 0,5 п.п. од БДП, во споредба со претходниот квартал.

	2015	2016	2017	2018	III2019	II2020
БДП реална стапка на раст (во %)	3,9	2,9	0,0	3,1	3,6	4,0
БДП (во милиони денари)	558.954	598.881	619.788	663.250	510.625	741.810
БДП (во милиони евра)	9.072	9.723	10.081	10.786	8.304	12.039
Стапка на невработеност (просек, во %)	26,1	23,7	22,4	21,6	17,1	17,5
Инфлација (просек, во %)	-0,3	-0,2	1,4	1,7	2	2
Население (милиони)	2,1	2,1	2,1	2,1	2,1	2,1
БДП/жител (во евра)	4.320	4.630	4.800	5.136	3.954	5.733
Осигурителна премија (во милиони евра)	134,5	141,5	146,3	161,5	129	185,1
- раст/пад осигурителна премија	8,60%	5,30%	3,40%	10,39%	-20,12%	7,10%
Осигурителна премија - неживот (во милиони евра)	116,7	120,6	122,7	134,3	108,9	149,3
- раст/пад осигурителна премија - неживот	6,70%	3,30%	1,80%	9,45%	-18,91%	5,50%
Осигурителна премија - живот (во милиони евра)	17,8	21	23,5	27,2	20,1	35,8
- раст/пад осигурителна премија - живот	23,20%	17,90%	12,00%	15,74%	-26,10%	14,50%
Премија/жител (во евра)	64,0	67,4	69,6	38,0	51,9	88,1
Премија/жител (во евра) неживот	55,6	57,4	58,4	32,4	51,9	71,1
Премија/жител (во евра) живот	8,5	10	11,2	5,6	9,6	17
Премија/БДП (во %)	1,5	1,5	1,5	0,7	0,0	1,5
Премија/БДП (во %) неживот	1,3	1,2	1,2	0,6	0,0	1,2
Премија/БДП (во %) живот	0,2	0,2	0,2	0,1	0,0	0,3
Просечна месечна нето плата (во евра)	345	351	388	394	419	488
Среден курс MKD/EUR)	61,61	61,6	61,48	61,49	61,49	61,49

Извор: НБРМ и проценки на САВА осигурување а.д. Скопје

4.2 ОСИГУРИТЕЛЕН ПАЗАР²

Пазарот на осигурување во Р. Северна Македонија во последните неколку години бележи тренд на пораст, раст на бруто полисираната премија и бројот на вработени. Овој тренд се должи пред сè на зголемената понуда на нови продукти, подобрување на продажната услуга на друштвата за осигурување од една страна и зголемената свесност на физичките и правни лица за потребата од осигурување од друга страна.

Осигурителната индустрија во Р. Северна Македонија заклучно со третиот квартал 2019 година бележи умерен пораст во сите сегменти во своето работење и покрај нагласеното влијание на ризици од неекономска природа и во услови на умерен раст на вкупната економија.

На пазарот на осигурување во 2019 година активно работеа 16 друштва за осигурување, од кои 11 друштва вршат работи на неживотно осигурување, додека останатите 5 друштва за осигурување работат на осигурување на живот. Друштвата за осигурување се во доминантна сопственост на странски правни лица од финансиски сектор, кои се делумно или целосно присутни во 14 од вкупно 16 друштва за осигурување на пазарот.

² Податоци превземени од извештаи од АСО на РСМ

На пазарот на осигурување делуваат 37 осигурителни брокерски друштва (ЗК2018: 34), 10 друштвата за застапување во осигурување (ЗК2018: 11) и 6 деловни банки кои делуваат како застапници во осигурување (ЗК2018: 5). Законот за супервизија на осигурување, Законот за задолжително осигурување во сообраќајот и Законот за доброволно здравствено осигурување се основна законска рамка која ги регулира условите и начинот на вршење работи на осигурување и реосигурување, начинот и условите на вршење работи на посредување во осигурувањето и спроведувањето супервизија врз работењето на друштвата за осигурување, осигурително брокерските друштва и друштвата за застапување во осигурување.

Пазарот на осигурување според последните пресметани показатели, Степен на пенетрација (учеството на бруто полисираните премии во БДП) кој изнесува 1,55% и Степен на густина (бруто полисирани премии по жител) кој изнесува 3.778 ден., се карактеризира како недоволно развиен, но со оглед на тоа дека во последните неколку години важноста на компаниите за осигурување како дел од финансискиот сектор значително се зголеми постои голем потенцијал за негов развој. Пазарот на осигурување во Р. Северна Македонија во последните неколку години бележи тренд на пораст, раст на бруто полисираната премија, бројот на вработени. Овој тренд се должи пред сè на зголемената понуда на нови продукти, подобрување на продажната услуга на друштвата за осигурување од една страна и зголемената свесност на физичките и правни лица за потребата од осигурување од друга страна.

Во периодот 01.01-30.09.2019 сите друштва полисирале вкупна бруто премија од 7,93 милијарди денари (ЗК2018: 7,40 милијарди денари), од кои 6,69 милијарди денари (ЗК2018: 6,30 милијарди денари) се преку полиси за неживотно осигурување, а 1,23 милијарди денари (ЗК2018: 1,09 милијарди денари) во делот на животното осигурување. Пазарот расте за 7,19% во однос на БПП остварена во истиот период во минатата година, и тоа во делот на неживотното осигурување премијата пораснала за 6,21%, а во делот на животното осигурување за 12,82%.

Во период 01.01.2018-30.09.2019 година САВА осигурување а.д. Скопје учествува со 9,9% (ЗК2018: 8,2%) во вкупната бруто полисирана премија. САВА осигурување а.д. Скопје во истиот период има остварено бруто полисирана премија во износ од 665.706 милиони денари (ЗК2018: 604.884 милион денари) односно забележува пораст на бруто полисираната премија од значајни 10,06% во однос на истиот период минатата година.

Табела 4.1 – БПП на пазарот на осигурување на РСМ

Осигурителни компании - неживотно осигурување		IIIQ2018	IIIQ2019	IIIQ2018-IIIQ2019	% пад/пораст	Пазарен удел 2018	Пазарен удел 2019
1	Триглав	1.141.470	1.115.119	-26.351	-2,3%	18,1%	16,6%
2	Еуролинк	837.262	816.283	-20.979	-2,5%	13,3%	12,2%
3	Македонија	733.600	767.351	33.751	4,6%	11,6%	11,5%
4	Сава	604.884	665.704	60.820	10,1%	9,6%	9,9%
5	Евроинс	499.728	629.127	129.399	25,9%	7,9%	9,4%
6	Винер	576.319	614.868	38.549	6,7%	9,1%	9,2%
7	Уника	556.757	575.581	18.824	3,4%	8,8%	8,6%
8	Ос.Полиса	513.374	523.898	10.524	2,0%	8,1%	7,8%
9	Халк	268.738	365.974	97.236	36,2%	4,3%	5,5%
10	Кроација	318.875	349.763	30.888	9,7%	5,1%	5,2%
11	Еуросиг	255.562	274.311	18.749	7,3%	4,1%	4,1%
Вкупно		6.306.569	6.697.979	391.410	6,2%	85,2%	84,4%
Осигурителни компании -животно осигурување		IIIQ2018	IIIQ2019	IIIQ2019-IIIQ2018	% пад/пораст	Пазарен удел 2018	Пазарен удел 2019
1	Кроација	502.820	554.899	52.079	10,4%	45,9%	44,9%
2	Граве	338.332	367.467	29.135	8,6%	30,9%	29,7%
3	Винер	177.968	200.757	22.789	12,8%	16,2%	16,2%
4	Уника	61.066	91.036	29.970	49,1%	5,6%	7,4%
5	Триглав	15.512	22.009	6.497	41,9%	1,4%	1,8%
Вкупно		1.095.698	1.236.168	140.470	12,8%	14,8%	15,6%
Вкупно пазар		7.402.267	7.934.147	531.880	7,2%	100,0%	100,0%

Бруто ликвидираниите штети заклучно со 30.09.2019 година на пазарот изнесуваат 2,97 милијарди денари и во споредба со 3К2018 година бруто ликвидираниите штети бележат пораст од 8,64% (3К2018: 2,73 милијарди денари). При тоа, друштвата за неживотно осигурување исплатиле 2,71 милијарди денари и во споредба со 3К2018 година бруто исплатените штети бележат пораст од 7,05% (3К2018: 2,53 милијарди денари), Друштвата за осигурување на живот исплатиле 253,6 милиони денари и во споредба со 3К2018 година е забележан пораст од 29,18% (3К2018: 196,3 милиони денари).

Табела 4.2 – Бруто ликвидирани штети на пазарот на осигурување на РСМ

Осигурителни компании - неживотно осигурување		IIIQ2018	IIIQ2019	IIIQ2018-IIIQ2019	% пад/пораст	Пазарен удел 2018	Пазарен удел 2019
1	Триглав	449.583	425.797	-23.786	-5,3%	17,7%	15,7%
2	Еуролинк	269.956	296.642	26.686	9,9%	10,6%	10,9%
3	Македонија	210.090	292.734	82.644	39,3%	8,3%	10,8%
4	Сава	239.454	279.173	39.719	16,6%	9,4%	10,3%
5	Евроинс	242.022	260.463	18.441	7,6%	9,5%	9,6%
6	Винер	291.627	241.797	-49.830	-17,1%	11,5%	8,9%
7	Уника	253.258	223.070	-30.188	-11,9%	10,0%	8,2%
8	Ос.Полиса	217.475	214.144	-3.331	-1,5%	8,6%	7,9%
9	Халк	131.548	194.069	62.521	47,5%	5,2%	7,1%
10	Кроација	150.501	150.723	222	0,1%	5,9%	5,5%
11	Еуросиг	81.937	137.807	55.870	68,2%	3,2%	5,1%
Вкупно		2.537.451	2.716.419	178.968	7,1%	92,8%	91,5%
Осигурителни компании - животно осигурување		IIIQ2018	IIIQ2019	IIIQ2019-IIIQ2018	% пад/пораст	Пазарен удел 2018	Пазарен удел 2019
1	Кроација	92.056	121.267	29.211	31,7%	46,9%	47,8%
2	Граве	78.247	93.045	14.798	18,9%	39,9%	36,7%
3	Винер	20.800	28.219	7.419	35,7%	10,6%	11,1%
4	Уника	5.230	9.746	4.516	86,3%	2,7%	3,8%
5	Триглав	0	1.354	1.354	н/а	0,0%	0,5%
Вкупно		196.333	253.631	57.298	29,2%	7,2%	8,5%
Вкупно пазар		2.733.784	2.970.050	236.266	8,6%	100,0%	100,0%

Во структурата на каналите на продажба кај неживотното осигурување, најголемо учество зазема директната продажба со 53,31%, потоа следи продажбата преку осигурително брокерски друштва со 26,23%, продажбата преку застапници (физички лица) со 10,14%, продажба преку друштва за застапување во осигурување со 8,45%, банките со 1,19% и 0,68% преку останати дистрибутивни канали. Додека пак, во структурата на каналите на продажба кај осигурувањето на живот, најголемо учество заземаат осигурително брокерски друштва со 41,03%, потоа следат банките со 24,42%, директната продажба со 15,39%, продажба преку друштва за застапување во осигурување со 11,75% и 7,42% продажба преку застапници (физички лица).

АНАЛИЗА НА РАБОТЕЊЕТО НА ДРУШТВОТО

1 КЛУЧНИТЕ ИНДИКАТОРИ НА РАБОТЕЊЕТО НА ДРУШТВОТО

1.1 НАЈВАЖНИ ФИНАНСИСКИ ПОКАЗАТЕЛИ ЗА 2019 ГОДИНА

Табела 1.1 - Финансиски показатели за 2019 година

САВА Осигурување а.д. Скопје	1.1.- 31.12.2018	1.1.- 31.12.2019	План 1.1.- 31.12.2019	2019 - 2018	2019 - P2019	2019 / 2018	2019 / P2019
Пресметана осигурителна полисирана премија	802.983.154	886.425.349	856.206.683	83.442.194	30.218.666	10,39%	3,53%
Чисти приходи од премија	702.246.971	759.331.030	742.566.343	57.084.059	16.764.687	8,13%	2,26%
Пресметани ликвидирани штети	375.171.191	375.389.834	390.916.771	218.642	-15.526.937	0,06%	-3,97%
Чисти расходи за штети	319.698.197	346.207.418	348.933.558	26.509.221	-2.726.140	8,29%	-0,78%
Бруто трошоци за работењето	326.794.700	374.682.213	321.902.610	47.887.513	52.779.602	14,65%	16,40%
Едноставен штетен количник	46,72%	42,35%	45,66%	-4,37%	-3,31%	-9,36%	-7,25%
Бруто меродавен коефициент	41,71%	45,37%	45,20%	3,65%	0,16%	8,76%	0,36%
Нето меродавен коефициент	45,53%	45,59%	46,99%	0,07%	-1,40%	0,15%	-2,97%
Бруто трошковен коефициент	41,29%	42,53%	38,00%	1,24%	4,54%	3,00%	11,94%
Нето трошковен коефициент	45,40%	48,24%	42,33%	2,84%	5,91%	6,25%	13,96%
Нето комбиниран коефициент S&P	98,78%	100,72%	97,98%	1,94%	2,74%	1,97%	2,80%
% на трошоци за стекнување во бруто полисирана премија	29,57%	28,33%	28,25%	-1,24%	0,08%	-4,20%	0,28%
% на останати трошоци во премија	11,72%	11,77%	9,25%	0,05%	2,52%	0,40%	27,24%
% на нето премија во бруто полисирана премија	87,45%	85,66%	86,73%	-1,79%	-1,07%	-2,05%	-1,23%
Ретенција на расходите за штети (меродавен показател)	98,34%	98,34%	91,09%	0,00%	7,26%	0,00%	7,97%
Осигурително-технички резултат	2.006.775	-11.165.001	8.654.896	-13.171.777	-19.819.897	-656,37%	-229,00%
Резултат од финансиски пласмани	18.326.639	21.182.260	22.131.409	2.855.621	-949.150	15,58%	-4,29%
Резултат останато	6.989.115	5.428.527	6.785.296	-1.560.588	-1.356.769	-22,33%	-20,00%
Резултат пред одданочување	27.322.529	15.445.785	37.571.601	-11.876.744	-22.125.816	-43,47%	-58,89%
Резултат по одданочување	24.098.085	12.428.177	33.814.441	-11.669.908	-21.386.264	-48,43%	-63,25%
Нето осигурително-технички резервации	725.320.643	779.646.543	773.361.641	54.325.900	6.284.902	7,49%	0,81%
Актива	1.331.021.295	1.397.878.475	1.376.421.901	66.857.179	21.456.574	5,02%	1,56%
Капитал	363.119.489	375.884.394	370.085.055	12.764.906	5.799.339	3,52%	1,57%
ROA	1,76%	0,91%	2,22%	-0,85%	-1,31%	-48,39%	-58,94%
ROE	6,89%	3,36%	8,19%	-3,53%	-4,83%	-51,19%	-58,94%
ROR	3,43%	1,64%	4,04%	-1,79%	-2,41%	-52,30%	-59,53%
	0	0	0				
Бруто осигурително-технички резервации	776.498.272	831.271.637	798.884.364	54.773.365	32.387.273	7,05%	4,05%
Инвестиционо портфолио	866.927.300	940.500.858	905.736.746	73.573.558	34.764.112	8,49%	3,84%
Вработени (ETF)	196,75	224,75	216,00	28,00	8,75	14,23%	4,05%
Полисирана премија по вработен	4.081.236	3.944.050	3.963.920	-137.185	-19.869	-3,36%	-0,50%

*Податоците се во согласност со известувањето спрема матичната компанија Сава Ре Љубљана

2 ПРЕМИЈА

2.1 БРОЈ НА СКЛУЧЕНИ ДОГОВОРИ ЗА ОСИГУРУВАЊЕ

Во периодот од 01.01. до 31.12.2019 година САВА осигурување склучи 318.194 полиси (2018: 289.534), што преставува зголемување на бројот на полиси за 28.660 во однос на претходната година или пораст од 9,9% во однос на 2018 година. Бројот на полиси е зголемен поради фактот што Друштвото успешно ја оствари соработката со повеќе нови интерни и екстерни продажни канали и реализираше значајни проекти во изминатата 2019 година. Друштвото продолжува со повеќегодишниот тренд на диверзификација на ризикот во портфолиото и развој на сопствената продажна мрежа која. Сето тоа придонесе со зголемен обем на работа, а со тоа и зголемен број на склучени осигурувања.

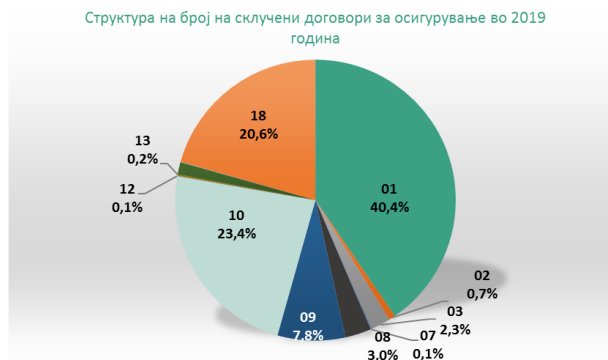
Табела бр.2.1 - Број на склучени договори за осигурување

Класи на осигурување	Број на склучени договори за осигурување		Индекс 2019/2018	Разлика помеѓу 2019 & 2018
	2018	2019		
01 Осигурување од незгода	115.041	128.654	111,8	13.613
02 Здравствено осигурување	1.464	2.324	158,7	860
03 Осигурув. на патнички возила(каско)	6.875	7.342	106,8	467
06 Осигурување на пловни објекти (каско)	5	7	140,0	2
07 Осигурување на стока превоз (карго)	285	299	104,9	14
08 Осигурување на имот од пожар и природни непогоди	10.343	9.572	92,5	-771
09 Останати осигурувања на имот	20.375	24.799	121,7	4.424
10 Осигурување од одговорност од употреба на моторни возила	68.551	74.376	108,5	5.825
12 Осигурув. од одговорност пловни објекти	242	193	79,8	-49
13 Општо осигурување од одговорност	499	503	100,8	4
14 Кредити	0	3	0,0	3
15 Гаранциско осигурување	5.312	4.477	84,3	-835
16 Финансиски штети	63	153	242,9	90
18 Осигурување на туристичка помош	60.479	65.492	108,3	5.013
Вкупно	289.534	318.194	109,9	28.660

Графикон бр.2.1 - Број на склучени договори за осигурување

Графикон бр.2.2 - Структура на број на склучени договори за осигурување

Друштвото успеа преку сопствената продажна мрежа да обезбеди диверзифицирано потфолио и органски раст на премијата на повеќето свои продукти. Зголемување бележат сите класи на осигурување, со исклучок на класите Осигурување на имот од пожар и природни непогоди, Осигурување од одговорност пловни објекти и Гаранциско осигурување. Намалувањето се должи на необновени полиси кои се случуваа претходната деловна година, и забавена реализација на проектот Гаранциско осигурување во однос на очекуваното. Најголемо зголемување на бројот на полиси Друштвото реализираше во класата Незгода (13.613 полиси над минатогодишната реализација или зголемување од 11,8%). Ова зголемување првенствено е резултат на развојот на Банкоосигурувањето. Значајно зголемување во бројот на полиси Друштвото бележи во класите на Здравственото осигурување и Имотното осигурување заради новите, односно изменети продукти на овие класи на осигурување. Забележителен пораст имаат и Осигурување на туристичка помош и Осигурување од одговорност од употреба на моторни возила, што укажува на ширење на клиентската база на Друштвото.

Напорите за зголемување на обемот на работа Друштвото ќе ги негува и во претстоечките периоди и ќе се стреми кон градење на портфолио со дисперзиран ризик и поквалитетни осигурувања.

2.2 ПОЛИСИРАНА ПРЕМИЈА

2.2.1 Бруто полисирана премија по класи на осигурување

Во 2019 година САВА Осигурување реализираше бруто премија во износ од 886.425.349 денари (2018: 802.983.154 денари) и реализираше пораст во однос на минатата година од значајни 83.442.194 денари или пораст од 10,4% во однос на полисираната премија во 2018 година. Годишниот план на премија е надфрлен со 3,5%, или реализирана премија е поголема од планираната за 30.218.666 денари.

Табела бр.2.2.1 – Бруто полисирана премја

Класи на осигурување	Бруто премја			Индекс		Разлика помеѓу	
	2018	2019	План 2019	2019/ 2018	2019/ П 2019	2019 & 2018	2019 & П 2019
01 Осигурување од незгода	75.565.051	87.535.063	80.228.328	115,8	109,1	11.970.012	7.306.735
02 Здравствено осигурување	5.460.122	8.926.979	11.208.831	163,5	79,6	3.466.857	-2.281.852
03 Осигурув. на патнички возила (каска)	126.721.234	136.848.623	130.075.756	108,0	105,2	10.127.389	6.772.866
06 Осигурување на пловни објекти (каска)	66.817	148.145	95.165	221,7	155,7	81.328	52.980
07 Осигурување на стока превоз (карга)	4.057.183	4.931.313	3.745.639	121,5	131,7	874.130	1.185.674
08 Осигурување на имот од пожар и природни непогоди	57.365.325	53.663.672	57.699.410	93,5	93,0	-3.701.653	-4.035.738
09 Останати осигурувања на имот	90.827.614	106.700.856	98.677.212	117,5	108,1	15.873.242	8.023.644
10 Осигурување од одго. од употреба на моторни возила	395.132.233	433.669.097	423.383.189	109,8	102,4	38.536.864	10.285.907
12 Осигурув. од одговорност пловни објекти	839.787	633.203	682.612	75,4	92,8	-206.584	-49.409
13 Општо осигурување од одговорност	8.854.668	9.414.073	7.569.832	106,3	124,4	559.405	1.844.241
14 Кредити		38.776	403.000	0,0	9,6	38.776	-364.224
15 Гаранциско осигурување	4.735.666	4.944.902	5.091.317	104,4	97,1	209.236	-146.415
16 Финансиски штети	2.860.843	3.424.815	2.498.993	119,7	137,0	563.973	925.822
18 Осигурување на туристичка помош	30.496.612	35.545.833	34.847.398	116,6	102,0	5.049.221	698.434
Вкупно	802.983.154	886.425.349	856.206.683	110,4	103,5	83.442.194	30.218.666

Изминатава 2019 година, порастот по класи на осигурување е најизразен кај Осигурувањето од одговорност од употреба на моторни возила, Осигурувањето на патнички возила (каска) и Осигурување од незгода и Имотните осигурувања. Значаен релативен пораст бележат и Здравствено осигурување и Осигурување на туристичка помош. Сето ова е резултат на големите напори и успешно спроведените проекти кои Друштвото ги оствари во изминатава деловна година.

Просечно остварената премја на Друштвото, по просечен број на вработен, во 2019 година изнесува 3.944.050 денари (2018: 4.081.236 денари) и истата е пониска во однос на минатата 2018 година за 137.185 денари или за 3,4% поради ширење на сопствената продажна мрежа и голем број на нови продавачи.

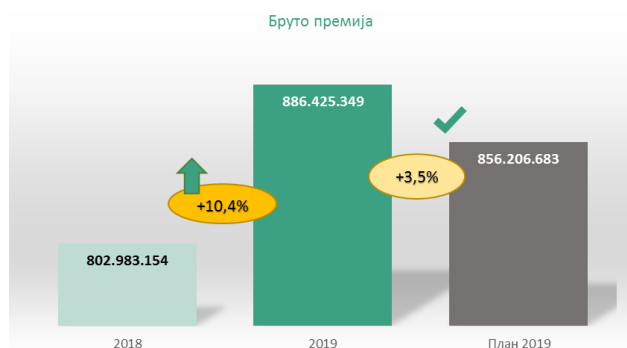
2.2.2 Структура на бруто полисирана премја

Осигурителното портфолио на Друштвото е стабилно профилирано и дисперзирано по сите видови на осигурување. Мало намалување е евидентно во учеството на премијата на Осигурување од одговорност од употреба на моторни возила која оваа година учествува со 48,9% (2018: 49,2%) во вкупното осигурување како и на Осигурување на патнички возила (каска) кое учествува со 15,4% оваа година (2018: 15,8%). Најголема промена во учеството во вкупната премја забележуваме во полза на Останати осигурувања на имот (зголемување од 0,7 п.п.), што е и наша стратешка определба.

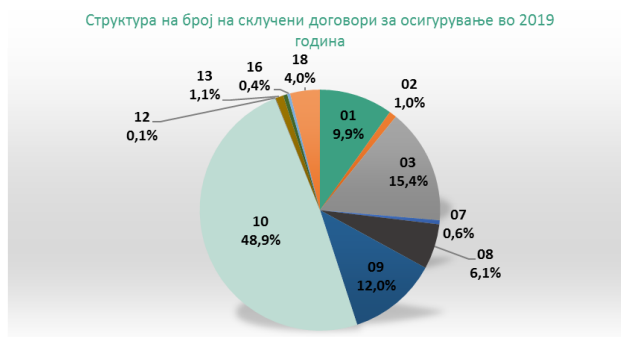
Табела бр.2.2.2 – Структура на бруто полисирана премја

Класи на осигурување	Бруто премија			Разлика помеѓу	
	2018	2019	План 2019	2019 & 2018	2019 & П 2019
01 Осигурување од незгода	9,4%	9,9%	9,4%	0,5%	0,5%
02 Здравствено осигурување	0,7%	1,0%	1,3%	0,3%	-0,3%
03 Осигурув. на патнички возила (каска)	15,8%	15,4%	15,2%	-0,3%	0,2%
07 Осигурување на стока превоз (карго)	0,5%	0,6%	0,4%	0,1%	0,1%
08 Осигурување на имот од пожар и природни непогоди	7,1%	6,1%	6,7%	-1,1%	-0,7%
09 Останати осигурувања на имот	11,3%	12,0%	11,5%	0,7%	0,5%
10 Осигурување од одговорност од употреба на моторни возила	49,2%	48,9%	49,4%	-0,3%	-0,5%
12 Осигурув. од одговорност пловни објекти	0,1%	0,1%	0,1%	0,0%	0,0%
13 Општо осигурување од одговорност	1,1%	1,1%	0,9%	0,0%	0,2%
14 Кредити	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
15 Гаранциско осигурување	0,6%	0,6%	0,6%	0,0%	0,0%
16 Финансиски штети	0,4%	0,4%	0,3%	0,0%	0,1%
18 Осигурување на туристичка помош	3,8%	4,0%	4,1%	0,2%	-0,1%
Вкупно	100,0%	100,0%	100,0%	0,0%	0,0%

Графикон бр.2.2.1- Бруто полисирана премја

Графикон бр.2.2.2-Структура на бруто полисирана премја

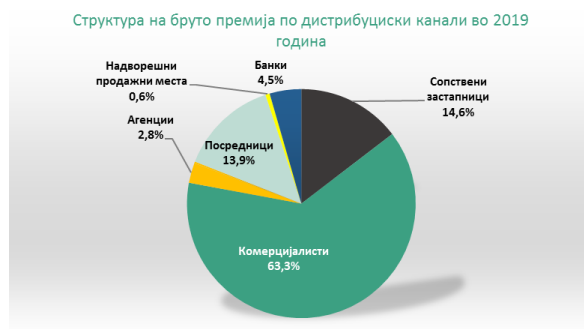
2.2.3 Полисирана премија по дистрибуциски канали

Структурата на премијата спрема продажни канали покажува дека 81,0% (2018: 82,2%) од вкупната премија е остварена од сопствената продажна мрежа (Комерцијалисти, Сопствени застапници, Агенции и Интернет продажба), а остатокот од 19,0% од надворешната продажна мрежа, што во однос на минатата година покажува тренд на намалување на продажбата преку сопствени канали на продажба за 1,2 п.п..

Табела бр.2.2.3 – Бруто полисирана премја по дистрибуциски канали

Дистрибуциски канали	2018	2019	План 2019	2019 / 2018	2019/П 2019	Структура % 2019
Сопствени застапници	116.222.383	129.556.246	143.088.654	111,5	90,5	14,6%
Комерцијалисти	507.310.315	561.122.922	539.458.778	110,6	104,0	63,3%
Агенции	35.099.690	25.031.661	11.302.869	71,3	221,5	2,8%
Интернет продажба	1.202.452	2.096.594	2.287.556	174,4	91,7	0,2%
Вкупно внатрешна продажна мрежа	627.629.644	717.807.423	696.137.857	114,4	103,1	81,0%
Посредници	101.872.180	123.597.570	123.469.497	121,3	100,1	13,9%
Надворешни продажни места	5.165.037	5.346.386	1.096.107	103,5	487,8	0,6%
Банки	36.111.097	39.673.970	35.503.222	109,9	111,7	4,5%
Вкупно надворешна продажна мрежа	123.904.711	168.617.926	160.068.825	136,1	105,3	19,0%
Вкупно	802.983.154	886.425.349	856.206.683	110,4	103,5	100,0%

Графикон бр.2.2.3-Структура на бруто полисирана премија по дистрибуциски канали

3 ШТЕТИ

3.1 БРОЈ НА ЛИКВИДИРАНИ ШТЕТИ

Во 2019 година ликвидирани се 6.861 штети (2018: 6.519) со што е остварен пораст на бројот на ликвидирани штети за 5,2% или ликвидирани се 342 штети повеќе од 2018 година.

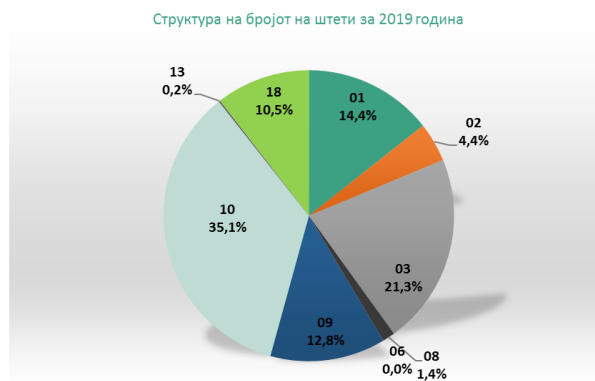
Табела бр.3.1 – Број на ликвидирани штети

Класи на осигурување	Број на штети		Индекс	Разлика помеѓу
	2018	2019		2019 / 2018
01 Осигурување од незгода	676	986	145,9	310
02 Здравствено осигурување	64	300	468,8	236
03 Осигурув. на патнички возила(каско)	1.479	1.460	98,7	-19
06 Осигурување на пловни објекти (каско)	1	0	0,0	-1
07 Осигурување на стока превоз (карго)	5	1	20,0	-4
08 Осигурување на имот од пожар и природни непогоди	99	96	97,0	-3
09 Останати осигурувања на имот	914	881	96,4	-33
10 Осигурување од одговорност од употреба на моторни возила	2.577	2.406	93,4	-171
13 Општо осигурување од одговорност	8	12	150,0	4
16 Финансиски штети	4	0	0,0	-4
18 Осигурување на туристичка помош	692	719	103,9	27
Вкупно	6.519	6.861	105,2	342

Графикон бр.3.1- Број на ликвидирани штети

Графикон бр.3.2- Структура на број на ликвидирани штети

Во изминатава година имаше поголем број на штетни настани споредено со претходната година.

Во 2019 години во класата на Осигурување на посеви и плодови имаме намален број на пријави на штети во однос на 2018 година. Исто така и ликвидираниот износ е помал.

Забележителен пораст имаме во класата на Здравствено осигурување кое е во корелација со новите продукти кои беа воведени на оваа класа на осигурување. Сепак ликвидацијата е во рамки на планираното.

Кај класата на Осигурување на имот од пожар и некои други опасности за разлика од 2018 година, каде имавме ликвидација на штета од опожарен објект со поголем износ во 2019 година, ликвидираниот износ е многу помал. Сепак во 2019 година би ги одвоиле пријавени и ликвидирани штети на Базни станици кои беа 100% реосигурани како и пријавени и ликвидирани штети на опрема на мали хидроелектрични централи.

Во 2019 година се забележува пораст на ликвидираниот износ кај класа Осигурување од незгода и порастот е за 32%, каде и планираниот износ на штети е надминат. По број на предмети во 2019 година имаме 986 ликвидирани предмети, додека во 2018 година имаме 679 ликвидирани предмети. Порастот се должи на зголемена примија во 2019 година по оваа класа на осигурување.

Пад во ликвидирани штети во однос на планирани имаме во класата Осигурување од општа одговорност, и истото е како резултат на резервираните штети кои се во судска постапка и компелтирање на предметите зависи од постапките кои се во тек.

Во 2019 година отворени судски предмети се вкупно 95 (во 2018 имавме вкупно 76), што е на повисоко ниво во споредба со 2018 година.

Во однос на регресните постапки (билансни), во 2019 година постапено е по 106 предмети - регреси. Во 2018 година имаме постапено по 47 предмети. Поголемиот број на решени предмети по регрес се должи на новото кадровско и организационо решение во овој дел од работењето на Сектор штети кое даде резултат.

Вкупно во 2019 година имало приход по основ на регреси од 13.073.801 денари, додека во 2018 година по овој основ приход од 4.741.497 денари.

3.2 ИЗНОС НА ЛИКВИДИРАНИ ШТЕТИ

3.2.1 Ликвидирани штети по класи на осигурување

Во извештајниот период ликвидирани се штети во износ од 375.389.834 денари (2018: 375.171.191 денари), што е на исто ниво со истиот период претходната година или ликвидациите бележат незабележителен пораст од 218.642 денари или 0,1% во однос на минатата година.

Планираниот износ на ликвидациите отстапува од реализацијата на ликвидираниот износ за 15.526.937 денари или 4,0% помалку реализирани ликвидации од планираните за 2019 година.

Табела бр.3.2.1 – Бруто ликвидирани штети

Класи на осигурување	Бруто ликвидирани штети			Индекс		Разлика помеѓу	
	2018	2019	План 2019	2019 / 2018	2019/П 2019	2019 & 2018	2019 & П 2019
01 Осигурување од незгода	20.835.656	27.546.502	22.134.552	132,2	124,5	6.710.846	5.411.950
02 Здравствено осигурување	1.120.290	4.462.498	4.333.811	398,3	103,0	3.342.208	128.687
03 Осигурув. на патнички возила(каско)	87.213.525	90.345.111	83.185.033	103,6	108,6	3.131.586	7.160.078
06 Осигурување на пловни објекти (каско)	972.929	0	926.548	0,0	0,0	-972.929	-926.548
07 Осигурување на стока превоз (карго)	942.590	11.757	1.108.243	1,2	1,1	-930.833	-1.096.486
08 Осигурување на имот од пожар и природни непогоди	31.871.355	13.443.381	20.543.308	42,2	65,4	-18.427.974	-7.099.927
09 Останати осигурувања на имот	48.921.936	47.806.603	45.343.972	97,7	105,4	-1.115.333	2.462.631
10 Осигурување од одго. од употреба на моторни возила	165.268.228	166.574.212	177.557.360	100,8	93,8	1.305.984	-10.983.148
13 Општо осигурување од одговорност	5.286.086	13.048.594	21.124.429	246,8	61,8	7.762.508	-8.075.835
15 Гаранциско осигурување	0	0		0,0	0,0	0	0
16 Финансиски штети	1.087.354	0	966.929	0,0	0,0	-1.087.354	-966.929
18 Осигурување на туристичка помош	11.651.241	12.151.175	13.692.586	104,3	88,7	499.934	-1.541.411
Вкупно	375.171.191	375.389.834	390.916.771	100,1	96,0	218.642	-15.526.937

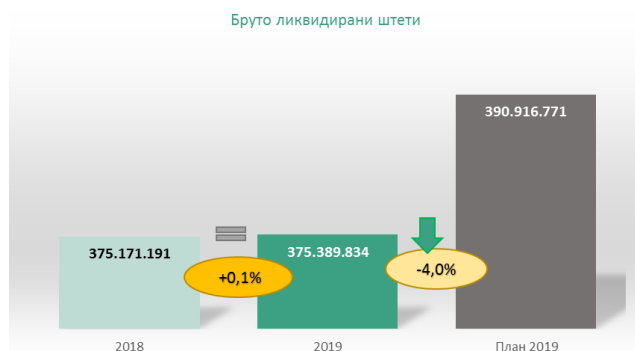
3.2.2 Структура на штети

Структурата на ликвидациите на Друштвото во 2019 година во најголем дел се состои од класата на Осигурување од одговорност од употреба на моторни возила 44,4% (2018: 44,1%) и од Осигурување на патнички возила (каско) 24,1% (2018: 23,2%), потоа следи Останати осигурувања на имот со 12,7% (2018: 13,0%). Осигурување на имот од пожар и природни непогоди со 3,6% (2018: 8,5%) бележи драстичното намалување поради ликвидација на голема штета во 2018 година.

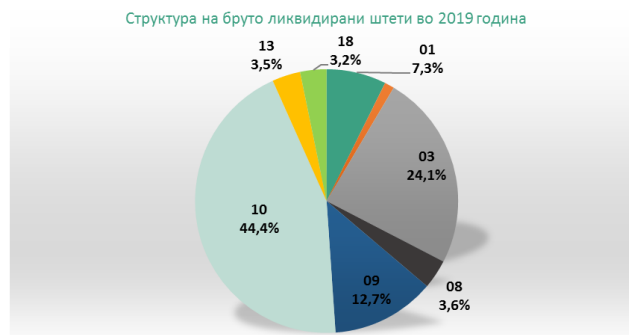
Табела бр 3.2.2 – Структура на бруто ликвидирани штети

Класи на осигурување	Бруто ликвидирани штети			Разлика помеѓу	
	2018	2019	План 2019	2019 & 2018	2019 & П 2019
01 Осигурување од незгода	5,6%	7,3%	5,7%	1,8%	1,7%
02 Здравствено осигурување	0,3%	1,2%	1,1%	0,9%	0,1%
03 Осигурув. на патнички возила(каско)	23,2%	24,1%	21,3%	0,8%	2,8%
06 Осигурување на пловни објекти (каско)	0,3%	0,0%	0,2%	-0,3%	-0,2%
07 Осигурување на стока превоз (карго)	0,3%	0,0%	0,3%	-0,2%	-0,3%
08 Осигурување на имот од пожар и природни непогоди	8,5%	3,6%	5,3%	-4,9%	-1,7%
09 Останати осигурувања на имот	13,0%	12,7%	11,6%	-0,3%	1,1%
10 Осигурување од одго. од употреба на моторни возила	44,1%	44,4%	45,4%	0,3%	-1,0%
13 Општо осигурување од одговорност	1,4%	3,5%	5,4%	2,1%	-1,9%
16 Финансиски штети	0,3%	0,0%	0,2%	-0,3%	-0,2%
18 Осигурување на туристичка помош	3,1%	3,2%	3,5%	0,1%	-0,3%
Вкупно	100,0%	100,0%	100,0%		

Графикон бр.3.3.1- Бруто ликвидирани штети

Графикон бр.3.3.2- Структура на бруто ликвидирани штети

3.2.3 Ликвидирани штети по дистрибуциски канали

По основ на премија на внатрешната продажна мрежа Друштвото ликвидирало 84,8% (2018: 85,2%) од вкупните ликвидирани штети, а останатиот дел е од Надворешната продажна мрежа 15,2% (2018: 14,8%), и тоа кај Посредниците 12,9% (2018: 12,9%), Банките 1,8% и незначајни 0,5% кај Останатите продавачи.

Табела бр.3.2.3 – Бруто ликвидирани штети по дистрибуциски канали (без вклучени регреси и директни трошоци)

Дистрибуциски канали	2018	2019	2019 / 2018	Структура % 2019
Сопствени застапници	64.909.919	58.130.836	89,6	15,1%
Комерцијалисти	238.434.462	256.978.006	107,8	66,9%
Агенции	9.688.868	9.751.292	100,6	2,5%
Интернет продажба	234.856	311.607	132,7	0,1%
Сопствени продажни места	7.214.280	765.573	10,6	0,2%
Вкупно внатрешна продажна мрежа	320.482.385	325.937.314	101,7	84,8%
Посредници	48.567.072	49.572.579	102,1	12,9%
Надворешни продажни места	2.339.278	1.854.848	79,3	0,5%
Банки	4.562.107	6.875.696	150,7	1,8%
Вкупно надворешна продажна мрежа	55.468.457	58.303.123	105,1	15,2%
Вкупно	375.950.842	384.240.437	102,2	100,0%

Графикон бр.3.2.3-Структура на бруто ликвидирани штети по дистрибуциски канали

3.2.4 Штети / премија (loss ratio)

Вкупното учеството на бруто ликвидирани штети во бруто полисираната премија во 2019 година изнесува 42,3% (2018: 46,7%), и истото е намалено во споредба со претходната година за 4,4 п.п.. Поради помалиот износ на ликвидирани штети, Друштвото годината ја заврши во рамки на планираниот коефициент 45,7%.

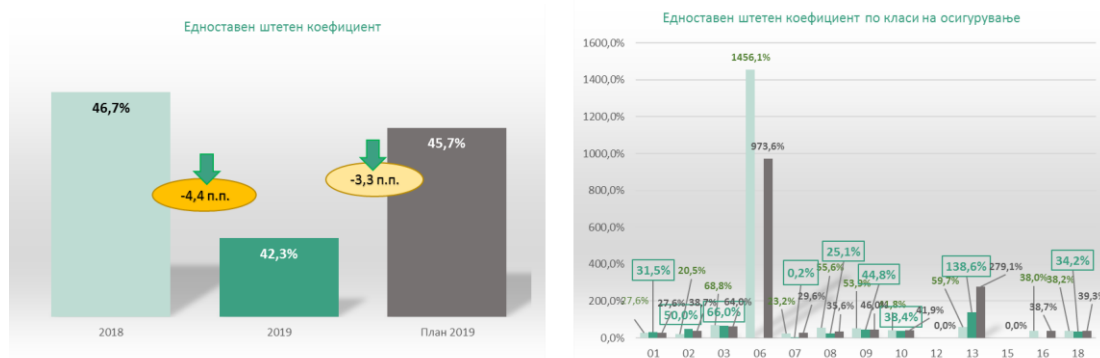
Штетниот резултат изнесува 511.035.515 денари (2018: 426.064.716 денари), и во споредба со 2018 година бележи раст од 83.223.552 денари или 19,5%.

Внатрешната продажна мрежа во вкупниот штетен резултат има учество 78,0% (2018: 79,8%) или учествува со 391.870.109 денари, додека останатиот дел е реализиран од надворешната продажна мрежа, и тоа во износ од 110.314.803 денари или 22% (2018: 20,2%). Штетниот коефициент на Внатрешната продажна мрежа изнесува 45,4% (2018: 51,5%), додека Надворешната мрежа бележи штетен коефициент од 34,6% (2018: 44,8%).

Табела бр.3.2.4 – Едноставен штетен коефициент по класи на осигурување

Класи на осигурување	Едноставен штетен коефициент			Разлика помеѓу	
	2018	2019	План 2019	2019 & 2018	2019 & П 2019
01 Осигурување од незгода	27,6%	31,5%	27,6%	3,9%	3,9%
02 Здравствено осигурување	20,5%	50,0%	38,7%	29,5%	11,3%
03 Осигурув. на патнички возила(каска)	68,8%	66,0%	64,0%	-2,8%	2,1%
06 Осигурување на стока превоз (каско)	1456,1%	0,0%	973,6%	-1456,1%	-973,6%
07 Осигурување на плодни превоз (каско)	23,2%	0,2%	29,6%	-23,0%	-29,3%
08 Осигурување на имот од пожар и природни непогоди	55,6%	25,1%	35,6%	-30,5%	-10,6%
09 Останати осигурувања на имот	53,9%	44,8%	46,0%	-9,1%	-1,1%
10 Осигурување од одговорност од употреба на моторни возила	41,8%	38,4%	41,9%	-3,4%	-3,5%
12 Осигурув. од одговорност плодни објекти	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
13 Општо осигурување од одговорност	59,7%	138,6%	279,1%	78,9%	-140,5%
15 Гаранциско осигурување	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
16 Финансиски штети	38,0%	0,0%	38,7%	-38,0%	-38,7%
18 Осигурување на туристичка помош	38,2%	34,2%	39,3%	-4,0%	-5,1%
Вкупно	46,7%	42,3%	45,7%	-4,4%	-3,3%

Графикон бр.3.2.4- Едноставен штетен коефициент по години и класи на осигурување

4 РЕЗЕРВИРАНИ ШТЕТИ

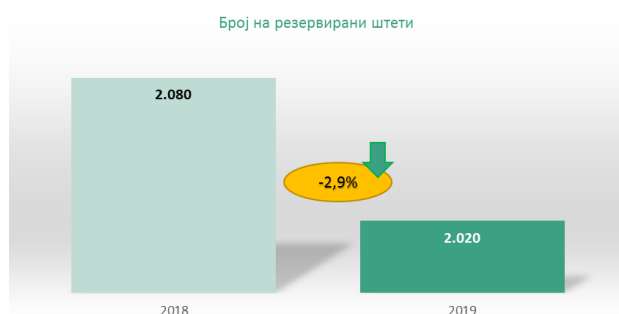
4.1 БРОЈ НА РЕЗЕРВИРАНИ ШТЕТИ

На крајот на извештајниот период (31 Декември 2019), резервирани се 2.020 штети (2018: 2.080) или 90 штети помалку отколку во истиот период претходната година. Со тоа бројот на резервирани штети е намален за 2,9% во однос на 2018 година. Подинамичен раст на бројот на резервираните штети бележиме кај Осигурување на патнички возила (каска) и Здравствено осигурување кое е во корелација со зголемениот број на склучени договори на овие класи на осигурување.

Табела бр.4.1 – Број на резервирани штети

Класи на осигурување	Број на резервирани штети		Индекс 2019 / 2018	Разлика помеѓу 2019 & 2018
	2018	2019		
01 Осигурување од незгода	267	224	83,9	-43
02 Здравствено осигурување	16	37	231,3	21
03 Осигурув. на патнички возила(каска)	270	311	115,2	41
07 Осигурување на стока превоз (карго)	0	2	0,0	2
08 Осигурување на имот од пожар и природни непогоди	63	50	79,4	-13
09 Останати осигурувања на имот	195	176	90,3	-19
10 Осигурување од одговорност од употреба на моторни возила	1.057	1.018	96,3	-39
13 Општо осигурување од одговорност	21	13	61,9	-8
18 Осигурување на туристичка помош	191	189	99,0	-2
Вкупно	2.080	2.020	97,1	-60

Графикон бр.4.1- Број на резервирани штети

Графикон бр.4.2- Структура на број на резервирани штети

4.2 ИЗНОС НА РЕЗЕРВИРАНИ ШТЕТИ

4.2.1 Бруто резервирани штети

Состојбата на резервираните штети на 31 декември 2019 изнесува 259.035.884 денари (2018: 248.371.313 денари), и е зголемена за 4,3% во споредба со состојбата на истиот ден на 2018 година или резервацијата е повисока за 10.664.571 денари.

Во однос на годишниот план резервациите бележат поголем износ за 29.841.710 денари или за 13,0% повеќе резервации. Дел од причините за ова отстапување е планираната ликвидација на штетите кои се резервирани во класата на Општо осигурување од одговорност, а кои не беа ликвидирани оваа деловна година. Покрај ова, и кај автоодговорноста имаме разлики во однос на планот, каде што од една страна имаме поголем пораст на обемот од работење од планираниот, а истовремено за сметка на помалата планска реализација на ликвидираните штети, кај оваа класа имаме повисоки износи од планираните во резервација.

Табела бр.4.2.1 – Бруто резервирани штети

Класи на осигурување	Бруто резервирани штети			Индекс		Разлика помеѓу	
	2018	2019	План 2019	2019 / 2018	2019/ П 2019	2019 & 2018	2019 & П 2019
01 Осигурување од незгода	4.930.951	6.018.653	5.922.281	122,1	101,6	1.087.702	96.372
02 Здравствено осигурување	223.171	393.600	950.000	176,4	41,4	170.429	-556.400
03 Осигурув. на патнички возила (каска)	20.320.314	19.549.310	24.958.795	96,2	78,3	-771.004	-5.409.485
07 Осигурување на стока превоз (карго)	0	79.377	0	0,0	0,0	79.377	79.377
Осигурување на имот од пожар и природни непогоди	9.579.627	8.252.465	8.294.202	86,1	99,5	-1.327.162	-41.737
09 Останати осигурувања на имот	5.537.564	8.040.776	12.727.545	145,2	63,2	2.503.212	-4.686.769
Осигурување од одго. од употреба на моторни возила	179.568.341	194.959.861	172.721.751	108,6	112,9	15.391.520	22.238.110
13 Општо осигурување од одговорност	25.064.310	18.172.016	1.183.352	72,5	1.535,6	-6.892.294	16.988.664
18 Осигурување на туристичка помош	3.147.035	3.569.826	2.436.248	113,4	146,5	422.791	1.133.578
Вкупно	248.371.313	259.035.884	229.194.174	104,3	113,0	10.664.571	29.841.710

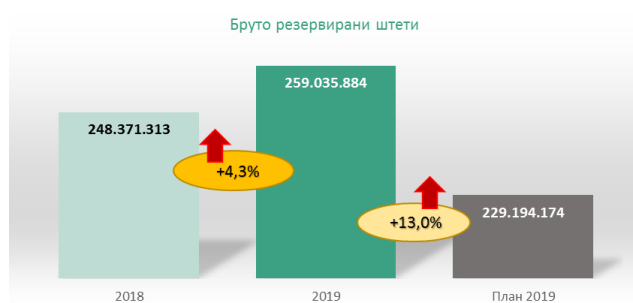
4.2.2 Структура на бруто резервирани штети

Во структурата на износот на резервираните штети најголемо учество опфаќаат резервациите на Осигурување од одговорност од употреба на моторни возила со 75,3% (2018: 72,3%), додека Општо осигурување од одговорност го намали своето учество на 7,0% (2018: 10,1%).

Табела бр.4.2.2 – Структура на бруто резервирани штети

Класи на осигурување	Бруто резервирани штети			Разлика помеѓу	
	2018	2019	План 2019	2019 & 2018	2019 & П 2019
01 Осигурување од незгода	2,0%	2,3%	2,6%	0,3%	-0,3%
02 Здравствено осигурување	0,1%	0,2%	0,4%	0,1%	-0,3%
03 Осигурув. на патнички возила (каска)	8,2%	7,5%	10,9%	-0,6%	-3,3%
08 Осигурување на имот од пожар и природни непогоди	3,9%	3,2%	3,6%	-0,7%	-0,4%
09 Останати осигурувања на имот	2,2%	3,1%	5,6%	0,9%	-2,4%
10 Осигурување од одго. од употреба на моторни возила	72,3%	75,3%	75,4%	3,0%	-0,1%
13 Општо осигурување од одговорност	10,1%	7,0%	0,5%	-3,1%	6,5%
18 Осигурување на туристичка помош	1,3%	1,4%	1,1%	0,1%	0,3%
Вкупно	100,0%	100,0%	100,0%		

Графикон бр.4.2.1- Бруто резервирани штети

Графикон бр.4.2.2- Структура на бруто резервирани штети

5 РЕОСИГУРУВАЊЕ

Друштвото во 2019 година имаше склучено повеќе различни договори за реосигурување, и тоа:

1. Непропорционален Вишок на штети договор за имотно осигурување со капацитет од 500.000 еур и ретенција од 100.000 еур;
2. Пропорционален договор за имотно реосигурување на Вишок на штети на основа на Максимална можна штета над 500.000 еур со капацитет од 16.500.000 еур;
3. Пропорционален договор за Имотно реосигурување на ризикот земјотрес со капацитет од 7.000.000 еур;
4. Пропорционален договор за Имотно реосигурување на посеви и плодови со капацитет од 1.500.000 еур;
5. Непропорционален договор за Вишок на штети за реосигурување на катастрофални ризици (поплава, олуја и земјотрес) со капацитет од 1.000.000 еур;
6. Непропорционален договор за Вишок на штети за реосигурување на катастрофални ризици (незгода) со капацитет од 1.500.000 еур

7. Непропорционален Вишок на штети договор за реосигурување на домашна автомобилска одговорност и зелен картон, со капацитет до законски утврдените лимити;

Покрај овие договори компанијата обезбедува и факултативно реосигурување на ризиците кои се над нејзините максималните покритија.

Во 2019 година премијата предадена во реосигурување изнесува 82.977.359 денари. Покачувањето на цедираната премија во однос на 2019 година во однос на 2018 е поради органски раст на портфолиото на компанијата

Штетите во реосигурување во 2019 година изнесуваат 37.941.779 денари.

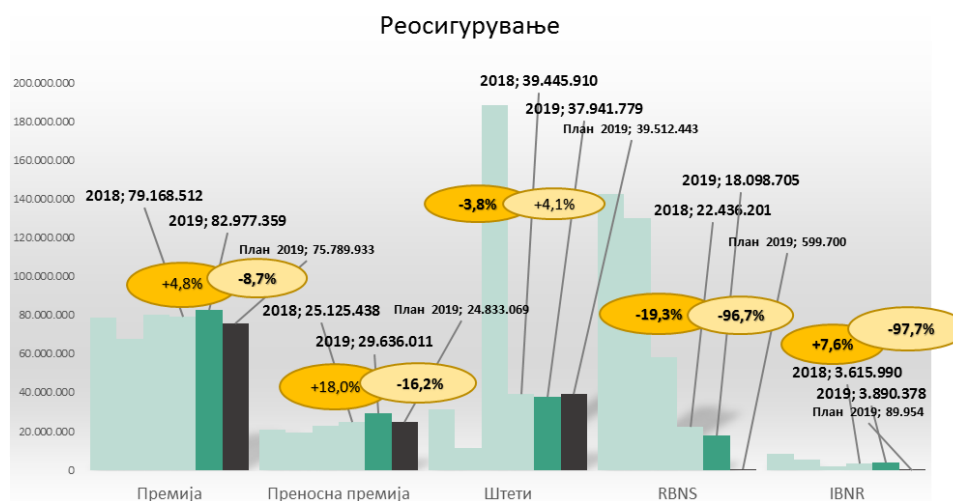
Во однос на резервациите:

- преносната премија бележи пораст во однос на 2018 година поради органскиот раст на цедираната премија во реосигурување

- резервираните штети се намалија поради решавањето на дел од штетите за одговорност на ЕВН Македонија како и штетите за посеви и плодови.

- резервите за настанати, а непријавени штети се на слично ниво како и минатата година.

Графикон бр.5 - Реосигурување 2019 година

6 ТЕХНИЧКИ РЕЗЕРВИ

6.1 БРУТО ТЕХНИЧКИ РЕЗЕРВИ

6.1.1 Бруто технички резервации по класи на осигурување

Техничките резерви на крајот на 2019 година се пресметани и издвоени во согласност со одредбите од Законот за супервизија на осигурување и Правилникот за минималните стандарди за пресметка на техничките резерви и истите овозможуваат долгорочно исполнување на обврските од договорите за осигурување.

Техничките резерви се состојат од:

- резерви за преносни премии, пресметани по принципот *pro rata temporis*;
- резерви за бонуси и попусти; и
- резерви за штети, кои ги вклучуваат резервите за пријавените, а сеуште неликвидирани штети, резервите за настанати, но непријавени штети и резервите за трошоци за штети.

Табела бр.6.1.1 – Бруто технички резервации

Класи на осигурување	Бруто технички резервации			Индекс		Разлика помеѓу	
	2018	2019	План 2019	2019 / 2018	2019/П 2019	2019 & 2018	2019 & П 2019
01 Осигурување од незгода	39.753.294	46.297.162	43.790.474	116,5	105,7	6.543.868	2.506.688
02 Здравствено осигурување	2.488.686	4.404.049	6.801.538	177,0	64,8	1.915.363	-2.397.489
03 Осигурув. на патнички возила(каска)	93.824.383	100.028.459	93.798.831	106,6	106,6	6.204.076	6.229.628
06 Осигурување на пловни објекти (каска)	26.872	67.621	67.586	251,6	100,1	40.749	35
07 Осигурување на стока превоз (карга)	912.695	1.067.815	941.912	117,0	113,4	155.120	125.903
Осигурување на имот од пожар и природни непогоди	39.829.991	38.242.722	37.844.830	96,0	101,1	-1.587.269	397.892
09 Останати осигурувања на имот	51.039.299	71.703.692	67.610.710	140,5	106,1	20.664.393	4.092.982
Осигурување од одговорност од употреба на моторни возила	500.203.669	530.277.135	520.596.045	106,0	101,9	30.073.466	9.681.090
Осигурув. од одговорност пловни објекти	435.804	328.555	342.858	75,4	95,8	-107.249	-14.303
13 Општо осигурување од одговорност	33.398.569	27.041.451	5.473.383	81,0	494,1	-6.357.118	21.568.068
14 Кредити	0	12.888	0	0,0	0,0	12.888	12.888
15 Гаранциско осигурување	4.822.300	4.151	9.932.117	0,1	0,0	-4.818.149	-9.927.966
16 Финансиски штети	1.524.676	2.008.497	1.363.775	131,7	147,3	483.821	644.722
18 Осигурување на туристичка помош	8.238.034	9.787.440	10.320.305	118,8	94,8	1.549.406	-532.865
Вкупно	776.498.272	831.271.637	798.884.364	107,1	104,1	54.773.365	32.387.273

Бруто техничките резерви на Друштвото на 31.12.2019 година изнесуваат 831.271.637 денари (2018: 776.498.272 денари) , што е за 7,1 п.п. повеќе споредено со претходната година.

Во однос на планот за 2019 година, бруто техничките резерви исто така бележат повисок износ за 32.387.273 денари, односно истите се повисоки од планираните за 4,1%.

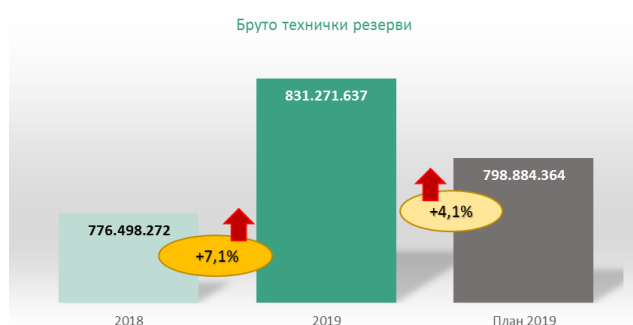
Значајниот раст на портфолиото во текот на 2019 година следствено доведува и до пораст на техничките резерви. Тука пак би ги спомнале штетите во класата на Општо осигурување од одговорност, кои што беше предвидено целосно да бидат решени во текот на 2019 година, но на крајот на годината сèуште во резервација се во износ од околу 17,5 милиони денари.

6.1.2 Структура на бруто технички резервации

Табела бр.6.1.2 – Структура на бруто технички резервации

Класи на осигурување	Бруто технички резервации			Разлика помеѓу	
	2018	2019	План 2019	2019 & 2018	2019 & П 2019
01 Осигурување од незгода	5,1%	5,6%	5,5%	0,4%	0,1%
02 Здравствено осигурување	0,3%	0,5%	0,9%	0,2%	-0,3%
03 Осигурув. на патнички возила(каско)	12,1%	12,0%	11,7%	0,0%	0,3%
07 Осигурување на стока превоз (карго)	0,1%	0,1%	0,1%	0,0%	0,0%
08 Осигурување на имот од пожар и природни непогоди	5,1%	4,6%	4,7%	-0,5%	-0,1%
09 Останати осигурувања на имот	6,6%	8,6%	8,5%	2,1%	0,2%
10 Осигурување од одговорност од употреба на моторни возила	64,4%	63,8%	65,2%	-0,6%	-1,4%
12 Осигурув. од одговорност пловни објекти	0,1%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
13 Општо осигурување од одговорност	4,3%	3,3%	0,7%	-1,0%	2,6%
15 Гаранциско осигурување	0,6%	0,0%	1,2%	-0,6%	-1,2%
16 Финансиски штети	0,2%	0,2%	0,2%	0,0%	0,1%
18 Осигурување на туристичка помош	1,1%	1,2%	1,3%	0,1%	-0,1%
Вкупно	100,0%	100,0%	100,0%		

Графикон бр.6.1.1- Бруто технички резервации

Графикон бр.6.1.2- Структура на бруто технички резервации

6.2 НЕТО ТЕХНИЧКИ РЕЗЕРВИ

6.2.1 Нето технички резервации по класи на осигурување

Нето техничките резерви (бруто технички резерви намалени за износот предаден во реосигурување) се за 7,5% или 54.325.900 денари повисоки во однос на претходната година.

Порастот на вкупните нето технички резервации, исто така, соодветствуваат на порастот на обемот на работењето на Друштвото. Разликите во однос на планираните износи се незначителни. Разликата во износите што се јавува кај осигурувањето на гаранции е последица на тоа што продуктот за осигурување од продолжена гаранција на крајот на 2019 година е вклучен во рамките на класата на Останати осигурувања од имот.

Промените кај вкупните нето технички резервации во однос на минатата година во одредена мера соодветствуваат на порастот на портфолиото на Друштвото.

Табела бр.6.2.1 – Нето технички резервации

Класи на осигурување	Нето технички резервации			Индекс		Разлика помеѓу	
	2018	2019	План 2019	2019 / 2018	2019/П 2019	2019 & 2018	2019 & П 2019
1 Осигурување од незгода	39.753.294	46.279.905	43.790.474	116,4	105,7	6.526.611	2.489.431
2 Здравствено осигурување	2.488.686	4.542.493	6.801.538	182,5	66,8	2.053.807	-2.259.045
3 Осигурув. на патнички возила(каско)	93.824.383	99.890.015	93.798.831	106,5	106,5	6.065.632	6.091.184
6 Осигурување на пловни објекти (каско)	26.872	67.621	67.586	251,6	100,1	40.749	35
7 Осигурување на стока превоз (карго)	684.405	758.239	836.587	110,8	90,6	73.834	-78.348
8 Осигурување на имот од пожар и природни непогоди	30.103.101	29.411.178	31.157.647	97,7	94,4	-691.923	-1.746.469
9 Останати осигурувања на имот	34.341.163	47.769.288	49.255.459	139,1	97,0	13.428.125	-1.486.171
10 Осигурување од одго. од употреба на моторни возила	498.245.907	528.601.860	520.596.045	106,1	101,5	30.355.953	8.005.815
12 Осигурув. од одговорност пловни објекти	435.804	328.555	342.858	75,4	95,8	-107.249	-14.303
13 Општо осигурување од одговорност	10.860.401	10.184.410	5.098.419	93,8	199,8	-675.991	5.085.991
14 Кредити	0	12.888	0	0,0	0,0	12.888	12.888
15 Гаранциско осигурување	4.793.917	4.151	9.932.117	0,1	0,0	-4.789.766	-9.927.966
16 Финансиски штети	1.524.676	2.008.497	1.363.775	131,7	147,3	483.821	644.722
18 Осигурување на туристичка помош	8.238.034	9.787.440	10.320.305	118,8	94,8	1.549.406	-532.865
Вкупно	725.320.643	779.646.541	773.361.641	107,5	100,8	54.325.898	6.284.900

Табела бр.6.2.1.1 – Бруто и нето технички резервации

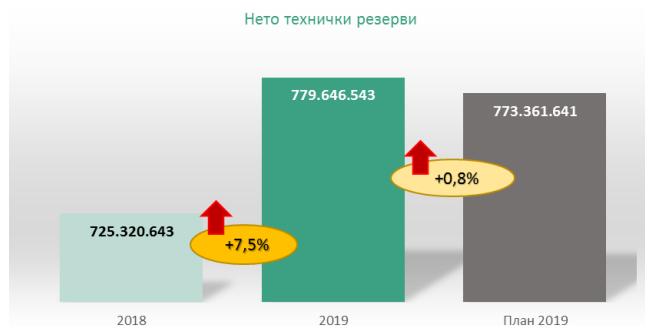
	Нето технички резервации			Индекс	
	2018	2019	План 2019	2019/2018	2019/П 2019
Преносна премија	375.193.971	420.672.303	409.521.535	112,1	102,7
Преносна премија во РЕ	25.125.438	29.636.011	24.833.069	118,0	119,3
НЕТО ПРЕНОСНА ПРЕМИЈА	350.068.533	391.036.292	384.688.466	111,7	101,7
Резерви за пријавени штети	248.371.313	259.035.884	229.194.174	104,3	113,0
Резерви за пријавени штети во РЕ	22.436.201	18.098.705	599.700	80,7	3.018,0
НЕТО РЕЗЕРВАЦИИ ЗА ПРИЈАВЕНИ ШТЕТИ	225.935.112	240.937.179	228.594.474	106,6	105,4
Резерви за непријавени штети	132.395.948	125.165.150	144.403.480	94,5	86,7
Резерви за непријавени штети во РЕ	3.615.990	3.890.378	89.954	107,6	4.324,9
НЕТО РЕЗЕРВАЦИИ ЗА НЕПРИЈАВЕНИ ШТЕТИ	128.779.958	121.274.772	144.313.526	94,2	84,0
Резерви за бонуси и попусти	2.491.362	3.940.937	2.689.257	158,2	146,5
Резерви за директни и индиректни трошоци	12.184.552	13.447.035	13.075.918	110,4	102,8
Нето резерви за ризици, кои не се истечени	5.861.126	9.010.328		153,7	0,0
ОСТАНАТИ РЕЗЕРВАЦИИ	20.537.040	26.398.300	15.765.175	128,5	167,4
НЕТО ТЕХНИЧКИ РЕЗЕРВИ	725.320.643	779.646.543	773.361.641	107,5	100,8

6.2.2 Структура на нето технички резервации

Табела бр.6.2.2 – Структура на нето технички резервации

Класи на осигурување	Нето технички резервации			Разлика помеѓу	
	2018	2019	План 2019	2019 & 2018	2019 & П 2019
01 Осигурување од незгода	5,5%	5,9%	5,7%	0,5%	0,3%
02 Здравствено осигурување	0,3%	0,6%	0,9%	0,2%	-0,3%
03 Осигурув. на патнички возила(каска)	12,9%	12,8%	12,1%	-0,1%	0,7%
07 Осигурување на стока превоз (карго)	0,1%	0,1%	0,1%	0,0%	0,0%
08 Осигурување на имот од пожар и природни непогоди	4,2%	3,8%	4,0%	-0,4%	-0,3%
09 Останати осигурувања на имот	4,7%	6,1%	6,4%	1,4%	-0,2%
10 Осигурување од одговорност од употреба на моторни возила	68,7%	67,8%	67,3%	-0,9%	0,5%
12 Осигурув. од одговорност пловни објекти	0,1%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
13 Општо осигурување од одговорност	1,5%	1,3%	0,7%	-0,2%	0,6%
14 Кредити	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
15 Гаранциско осигурување	0,7%	0,0%	1,3%	-0,7%	-1,3%
16 Финансиски штети	0,2%	0,3%	0,2%	0,0%	0,1%
18 Осигурување на туристичка помош	1,1%	1,3%	1,3%	0,1%	-0,1%
Вкупно	100,0%	100,0%	100,0%		

Графикон бр.6.2.1- Нето технички резервации

Графикон бр.6.2.2- Структура на нето технички резервации

7 ФИНАНСИСКИ РЕЗУЛТАТ

7.1 РЕЗУЛТАТ ОД РАБОТЕЊЕТО

Во 2019 година САВА осигурување оствари позитивен финансиски резултат од своето работење во износ од 12.428.177 денари (2018: 24.098.086 денари) после платениот данок, а 15.445.785 денари (2018: 27.322.530 денари) добивка пред одданочување.

Вкупните приходи од работењето изнесуваат 805.343.421 денари (2018: 744.096.796 денари), што претставува пад од 8,2% или 61.246.625 денари повеќе приходи во однос на минатата деловна година.

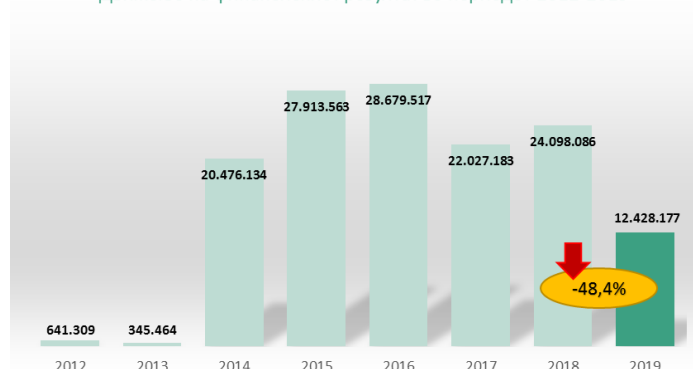
Вкупните расходи од работењето во 2019 година изнесуваа 789.897.636 денари (2018: 716.774.266 денари), што е за 10,2% или 73.123.370 денари повисоки од минатата 2018 година.

Табела 7.1-Биланс на успех за 2019 година

Опис на позиција	Износ		Индекс 2019/2018
	Тековна деловна година	Претходна деловна година	
А. ПРИХОДИ ОД РАБОТЕЊЕТО	805.343.421	744.096.796	108,2
I. ЗАРАБОТЕНА ПРЕМИЈА (НЕТО ПРИХОДИ ОД ПРЕМИЈА	759.331.030	702.246.971	108,1
II. ПРИХОДИ ОД ВЛОЖУВАЊА	22.555.261	19.030.253	118,5
III. ПРИХОДИ ПО ОСНОВ НА ПРОВИЗИИ ОД РЕОСИГУРУВАЊЕ	9.126.149	8.321.011	109,7
IV. ОСТАНАТИ ОСИГУРИТЕЛНО ТЕХНИЧКИ ПРИХОДИ, НАМАЛЕНИ ЗА РЕОСИГУРУВАЊЕ	8.300.160	5.785.289	143,5
V. ОСТАНАТИ ПРИХОДИ	6.030.822	8.713.272	69,2
Б. РАСХОДИ ОД РАБОТЕЊЕТО	789.897.636	716.774.266	110,2
I. НАСТАНАТИ ШТЕТИ (НЕТО ТРОШОЦИ ЗА ШТЕТИ	346.207.418	319.698.197	108,3
II. ПРОМЕНИ ВО ОСТАНАТИТЕ ТЕХНИЧКИ РЕЗЕРВИ, НЕТО ОД РЕОСИГУРУВАЊЕ	1.449.575	-197.083	-735,5
IV. ТРОШОЦИ ЗА БОНУСИ И ПОПУСТИ, НЕТО ОД РЕОСИГУРУВАЊЕ	28.441.509	27.285.508	104,2
V. НЕТО ТРОШОЦИ ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ НА ОСИГУРУВАЊЕТО	369.574.842	321.166.285	115,1
VI. ТРОШОЦИ ОД ВЛОЖУВАЊА	1.373.001	703.449	195,2
VII. ОСТАНАТИ ОСИГУРИТЕЛНО ТЕХНИЧКИ ТРОШОЦИ, НАМАЛЕНИ ЗА РЕОСИГУРУВАЊЕ	41.140.292	40.534.168	101,5
VIII. ВРЕДНОСНО УСОГЛАСУВАЊЕ НА ПОБАРУВАЊАТА ПО ОСНОВ НА ПРЕМИЈА	-13.390	4.993.532	-0,3
IX. ОСТАНАТИ РАСХОДИ, ВКУЧУВАЈЌИ И ВРЕДНОСНИ УСОГЛАСУВАЊА	1.724.389	2.590.210	66,6
X. ДОБИВКА ЗА ДЕЛОВНАТА ГОДИНА ПРЕД ОДДАНОЧУВАЊЕ	15.445.785	27.322.530	56,5
XII. ДАНОК НА ДОБИВКА ОДНОСНО ЗАГУБА	3.017.608	3.224.444	123,2
XIV. ДОБИВКА ЗА ДЕЛОВНАТА ГОДИНА ПО ОДДАНОЧУВАЊЕ	12.428.177	24.098.086	51,6

Графикон бр.7.1.1 - Движење на резултатот од работењето во периодот 2012-2019 година

Движење на финансискиот резултат во периодот 2012-2019

8 ФИНАНСИСКА ПОЛОЖБА

8.1 АКТИВА И ПАСИВА

САВА осигурување а.д. во 2019 година работи со стабилно портфолио и адекватна структура на капитал.

Вкупната актива на Друштвото изнесуваат 1.394.418.186 денари (2018: 1.328.297.974 денари), што е повеќе од претходната година за 66.120.212 денари или повеќе за 5,0%.

Најзначајни ставки во билансот на состојба на Друштвото за 2019 година се:

- **Вложувањата** се во износ од 1.059.793.680 денари (2018: 991.490.048 денари). Вложувањата се зголемени во однос на минатата деловна година и тоа за 6,9% или за 68.303.632 денари. Најголемо влијание врз зголемување на вложувањата е значајниот пораст на реализација на бруто премија, а со тоа и позитивното влијание на наплатата на побарувањата и готовинскиот тек. Учеството на вложувањата во вкупната актива на Друштвото опфаќа 76,0% (2018: 74,6%).
- **Побарувањата** оваа деловна година се намалени за 1,9% или 4.253.391 денари, и изнесуваат 216.049.882 денари (2018: 220.303.272 денари). Разликата во најголем дел произлегува поради побарувања во 2018 год. по основ на учество во надомест на штети од соосигурување и реосигурување.
- **Бруто техничките резерви** изнесуваат 831.271.637 денари (2018: 776.498.272 денари) и се зголемени за 54.773.365 денари или за 7,1% во однос на крајот на 2018 година. Значајниот раст на портфолиото во текот на 2019 година следствено доведува и до пораст на техничките резерви. Тука пак би ги спомнале штетите во класата на Општо осигурување од одговорност, кои што беше предвидено целосно да бидат решени во текот на 2019 година, но на крајот на годината сèуште во резервација се во износ од околу 17,5 милиони денари. Нивното учество во вкупната пасива на Друштвото опфаќа 59,6% (2018: 58,5%).
- **Обврските** на Друштвото се во износ од 165.385.610 денари (2018: 174.711.298 денари) и се пониски во однос на лани за 9.325.688 денари или бележат пораст за 5,3%. Разликата од намалувањето на обврските спрема осигуреници, во најголем дел произлегува од измирувањето на големата штета на крајот на 2018 година.

Табела 7.2 - Биланс на состојба за 2019 година

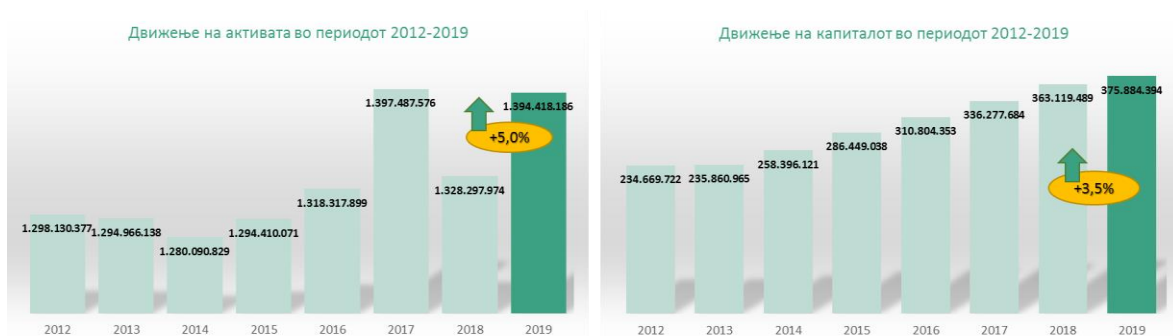
Опис на позиција	Износ		Индекс 2019/2018
	Тековна деловна година	Претходна деловна година	
АКТИВА	1.394.418.186	1.328.297.974	105,0
А. НЕМАТЕРИЈАЛНИ СРЕДСТВА	4.137.836	5.888.315	70,3
Б. ВЛОЖУВАЊА	1.059.793.680	991.490.048	106,9
В. ДЕЛ ЗА СООСИГУРУВАЊЕ И РЕОСИГУРУВАЊЕ ВО БРУТО ТЕХНИЧКИТЕ РЕЗЕРВИ	51.625.096	51.177.629	100,9
Д. ОДЛОЖЕНИ И ТЕКОВНИ ДАНОЧНИ СРЕДСТВА	163.837	0	0,0
Ѓ. ПОБАРУВАЊА	216.049.882	220.303.272	98,1
Е. ОСТАНАТИ СРЕДСТВА	30.135.114	29.469.598	102,3
Ж. АКТИВНИ ВРЕМЕНСКИ РАЗГРАНИЧУВАЊА	32.512.741	29.969.111	108,5
И. ВОН-БИЛАНСНА ЕВИДЕНЦИЈА - АКТИВА	45.166.746	44.910.307	100,6
ПАСИВА	1.394.418.186	1.328.297.974	105,0
А. КАПИТАЛ И РЕЗЕРВИ	375.884.394	363.119.489	103,5
В. БРУТО ТЕХНИЧКИ РЕЗЕРВИ	831.271.637	776.498.272	107,1
Д. ОСТАНАТИ РЕЗЕРВИ	20.189.230	12.138.004	166,3
Ѓ. ОДЛОЖЕНИ И ТЕКОВНИ ДАНОЧНИ ОБВРСКИ	660.034	1.007.967	65,5
Ж. ОБВРСКИ	165.385.610	174.711.298	94,7
З. ПАСИВНИ ВРЕМЕНСКИ РАГРАНИЧУВАЊА	1.027.280	822.944	124,8
Ј. ВОН-БИЛАНСНА ЕВИДЕНЦИЈА - ПАСИВА	45.166.746	44.910.307	100,6

8.2 КАПИТАЛ И РЕЗЕРВИ

Спрема важечката Законска регулатива (Сл.весник 79/2007) сите осигурителни друштва кои обавуваат неживотни осигурувања требаат до крајот на годината да обезбедат минимален капитал во износ од 3 милиони ЕУР во гарантниот фонд.

Во текот на 2019 година САВА осигурување а.д. бележи зголемување на вкупниот капитал на Друштвото за 3,5% во однос на минатата 2018 година, поради остварениот позитивен финансиски резултат на крајот на 2019 година. Друштвото бележи зголемување и во останатите делови од Капиталот, и тоа во Ревалоризационите резерви, Резервите на капиталот и Нераспоредената добивка.

Графикон бр.26 - Движење на активата и капиталот на Друштвото во периодот 2012-2019 година

IV. ОСТАНАТИ ПОДАТОЦИ ЗНАЧАЈНИ ЗА РАБОТЕЊЕТО

1 УПРАВУВАЊЕ СО ЧОВЕЧКИ РЕСУРСИ

1.1 СТРАТЕШКИ НАСОКИ ОД ОБЛАСТА НА УПРАВУВАЊЕ СО ЧОВЕЧКИ РЕСУРСИ

Во САВА осигурување, а.д. Скопје ги следиме следните стратешки насоки во областа на управувањето со човечките ресурси, и тоа:

- развој на HR функцијата во Друштвото,
- развој на организациската култура,
- развој и обука на вработените на сите нивоа во организацијата,
- грижа за безбедноста и здравјето на вработените и
- почитување на правата на вработените согласно Законот за работни односи и општиот колективен договор.

1.2 КЛУЧНИ АКТИВНОСТИ ОД ОБЛАСТА НА УПРАВУВАЊЕ СО КАДРИ ВО 2019 ГОДИНА

Во 2019 година во областа на управувањето со човечките ресурси се фокусиравме на следниве активности, и тоа:

- нови вработувања, продолжување на постоечки договори за вработување и престанок на постоечки вработувања,
- обуки на вработените на сите нивоа во Друштвото,
- воведни и дополнителни обуки за сите нови вработени во Друштвото, (воведните обуки се изведувани од страна на Секторот за општи и правни работи, а дополнителните обуки се изведувани од страна на Секторот за штети, Секторот за финансии и сметководство, Самостојна служба за наплата и Самостојна служба за контролинг)
- различни модели на мотивирање и наградување на вработените (зголемување на платата на работникот, унапредување во работната позиција, парични награди, посета на обуки, тим билдинг, доделување на награди за колегијалност и сл.).

1.3 ВРАБОТУВАЊЕ И СТРУКТУРА НА ВРАБОТЕНИ

Главно вработувањата во текот на 2019 година во најголем дел се однесуваа на нови вработувања заради потребите на продажбата следејќи ја политиката на Друштвото за развој на сопствената продажна мрежа, а помал дел на трансформација на веќе вработени во Друштвото од определено на неопределено време. Престанокот на вработувањата во најголем дел се однесуваа на лица кои не постигнале задоволителни резултати во своето работење со што не им е продолжен договорот за вработување во Друштвото, а помал дел на самоиницијативно заминување од Друштвото. Најголемиот дел од флукуацијата на вработени се случува во Секторот за продажба и тоа во агентската мрежа.

1.3.1 Вкупен број на вработени во Друштвото

-Сава осигурување АД Скопје

На 31.12.2019 година вкупниот број на вработени лица во Друштвото изнесува 238, што претставува за 28 вработени лица повеќе во однос на претходната година и 15 вработени повеќе во однос на планот за 2019 година.

Политиката на вработување во 2019 година беше непосредно поврзана со потребите на работата, односно поврзана со обемот на активности во делот на продажбата и адекватната поддршка која треба да ја добива Друштвото од другите сектори, а главната цел е мотивација, усовршување и оптимално користење на потенцијалот на вработените.

Во САВА осигурување во сите сектори и самостојни служби во текот на 2019 година беше евидентирана следнава состојба на вработени и тоа:

1. **Секторот за Штети** на 31.12.2019 год. брои 19 вработени, за 2 вработени повеќе во однос на 31.12.2018 година,
2. Во **Секторот за продажба** бројот на вработени на 31.12.2019 година изнесува 173 вработени, и тоа за 27 вработен повеќе во однос на 31.12.2018 година,
3. **Секторот за развој и преземање на ризици** на 31.12.2019 година брои 13 вработени, и во однос на претходната година нема промени,
4. **Секторот за финансии и сметководство** брои 6 вработени на 31.12.2019 година, и тоа за 1 вработен помалку во однос на 31.12.2018 година,
5. **Секторот за општи и правни работи** (контрола на усогласеноста на работењето со прописите, набавки на средства) брои 7 вработени на 31.12.2019 година и тоа за 1 вработен помалку во однос на 31.12.2018 година,

6. **Самостојна служба за контролинг** брои 2 вработени на 31.12.2019 година, а во однос на 31.12.2018 година бројот на вработени не е променет;
7. **Самостојна служба за наплата на побарувања** брои 7 вработени на 31.12.2019 година, а во однос на 31.12.2018 година бројот на вработени не е променет;
8. **Самостојна служба за ИТ** брои 4 вработени на 31.12.2019 година, и тоа за 1 вработен повеќе во однос на 31.12.2018 година
9. Бројот на вработени во **Управата на Друштвото** на ден 31.12.2019 година брои 5 вработени, што е за 2 вработени помалку во однос на 31.12.2018 година
10. **Бројот на вработени во Самостојните служби за актуарски работи и внатрешна ревизија** на ден 31.12.2019 година не е променет како и во однос на 31.12.2018 година
11. **Во Самостојната служба за управување со ризикот** на ден 31.12.2019 година нема вработени исто како и состојбата на 31.12.2018 година.

Број на вработени

Број на вработени	Вкупен број на вработени			Еквивалент на ефективно работно време		
	31.12.2019	31.12.2018	Разлика 31.12.2019 & 31.12.2018	31.12.2019	31.12.2018	Разлика 31.12.2019 & 31.12.2018
Кабинет на Генерален директор	5	7	2	5	7	-2
Продажба - застапници	52	48	4	47,75	44,25	3
Развој - склучување и превземање на ризик за комплексни осигурувања, реосигурувања	2	2	0	2	2	0
Продажба - раководство (менаџмент), шефови на регионални центри	33	27	6	32	26	6
Поддршка на продажба, администрација, реклама и останато	83	65	18	76	59,75	16,25
Продажба - комерцијалисти, референти	5	4	1	5	3	2
Книговодство на премии и штети	3	3	0	3	2	1
Управување со побарувања и наплата	7	7	0	7	7	0
Тарифирање	0	0	0	0	0	0
Штети и регреси	19	17	2	19	16	3
ИТ и работни процеси	4	3	1	4	3	1
Финансии	2	2	0	2	2	0
Сметководство	4	5	-1	4	4,75	-0,75
Контролинг	2	2	0	2	2	0
Општи и правни работи	5	6	-1	4	6	-2
Купување и одржување на одновни средства	1	1	0	1	1	0
Внатрешна ревизија	1	1	0	1	1	0
Актуарство	1	1	0	1	1	0
Управување со ризик	0	0	0	0	0	0
Контрола на усогласеноста на работењето со прописите	1	1	0	1	1	-0
Развој	8	8	0	8	8	0
Вкупно	238	210	28	224,75	196,75	28

1.3.2 Број на вработени во Друштвото врз основа на типот на вработеност (скратено/полно работно време)

Број на вработени врз основа на типот на вработеност

Вработени по типот на вработеност	Вкупен број на вработени				По еквивалент на ефективно работно време			
	2019		2018		2019		2018	
	Број	Во (%)	Број	Во (%)	Број	Во (%)	Број	Во (%)
Скратено работно време	17	7,1%	10	4,8%	9,75	4,3	5,75	2,9
Полно работно време	221	92,9%	200	95,2%	215,00	95,7	191,00	97,1
Вкупно	238	100%	210	100%	224,75	100%	196,75	100%

1.3.3 Вработени во Друштвото врз основа на степенот на образование

Број на вработени по степен на образование

Степен на образование	Вкупен број на вработени				По еквивалент на ефективно работно време			
	2019		2018		2019		2018	
	Број	Во (%)	Број	Во (%)	Број	Во (%)	Број	Во (%)
I-IV - Степен	1	0,4	0	0,0	1	0,4	0,00	0,0
V- Степен	86	36,1	61	29,0	76,5	34,0	57,50	29,2
VI- Степен	5	2,1	6	2,9	5,3	2,4	6,00	3,0
VII- Степен	127	53,4	122	58,1	122	54,3	112,25	57,1
Магистри и Доктори	19	8,0	21	10,0	20	8,9	21,00	10,7
Вкупно	238	100%	210	100%	224,75	100%	196,75	100,0%

1.3.4 Вработени во Друштвото врз основа на возраст

Број на вработени по старосна група

Старосна група	Вкупен број на вработени				По еквивалент на ефективно работно време			
	2019		2018		2019		2018	
	Број	Во (%)	Број	Во (%)	Број	Во (%)	Број	Во (%)
20-25	15	6,3	9	4,3	14	6,2	8,50	4,3
26-30	35	14,7	28	13,3	33,75	15,0	25,25	12,8
31-35	57	23,9	41	19,5	55	24,5	37,50	19,1
36-40	43	18,1	46	21,9	40	17,8	40,50	20,6
41-45	43	18,1	45	21,4	42	18,7	44,00	22,4
46-50	13	5,5	11	5,2	12	5,3	11,00	5,6
51-55	16	6,7	14	6,7	15	6,7	14,00	7,1
56+	16	6,7	16	7,6	13	5,8	16,00	8,1
Вкупно	238	100%	210	100,0%	224,75	100%	196,75	100,0%

1.3.5 Вработени во Друштвото врз основа на пол

Број на вработени според пол

Пол	Вкупен број на вработени				Вкупен број на вработени			
	2019		2018		2019		2018	
	Број	Во (%)	Број	Во (%)	Број	Во (%)	Број	Во (%)
Жени	149	62,6	130	61,9	140,75	62,6	117,50	59,7
Мажи	89	37,4	80	38,1	84	37,4	79,25	40,3
Вкупно	238	100%	210	100,0%	224,75	100%	196,75	100,0%

2 ИНФОРМАТИЧКА ТЕХНОЛОГИЈА

Информатичката технологија е клучен фактор за зголемување на перформансите и за современо работење и подобрување на ефектите во работењето.

САВА Осигурување постојано ги следи и имплементира новините во информатичката технологија. Сите нови софтверски и хардверски иновации тековно се имплементирани во постоечката структура.

Голем дел од работењето на ИТ службата е фокусиран кон безбедноста на системите, како и постојани обуки на вработените.

Во текот на 2019 година се доопремија сите постоечки локации со нова ИТ и телекомуникациска опрема.

СОФТВЕР:

- Бизнис апликацијата АСП е надоградена со нови модули, поставена е на нова серверска околина, како би можеле максимално да се искористат перформансите на хардверот
- Продолжување и проширување на договорот со Microsoft со M365 E3 и E5 лиценци.
- Направено е проширување на Веб страницата со можност за купување повеќе продукти
- Извешени се сите редовни контроли за безбедноста на системот.

ХАРДВЕР:

- Нова ИТ опрема за доопремување на сите постоечки канцелари,
- Извршена е замена на стари работни станици со нови
 - Персонални сметачи,
 - Мултифункционални уреди,
 - Преносни работни станици.

ТЕЛЕКОМУНИКАЦИИ:

- Тековно се извршуваат промени на постоечките договори за фиксната телефонија и интернетот
- Доопремување со нов Firewall уред со зголемена безбедност

- Во подружниците каде имаше техничка можност, сите линкови се заменети со оптика.

Обновени се двогодишните договори со мобилните оператори кои истоа така се вклучени во Интернет решенијата како можност за бекап.

Изготвил

Билјана Аргир,

Генерален директор

Ило Ристовски,

Извршен директор

Мелита Гугуловска,

Датум: 03.02.2020 година, Скопје